

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1955
STEV. 6

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

K A Z A L O

Škof Gregorij Rožman: Skrite bridkosti	145
Alojzij Šuštar: Pij XII. in Katoliška akcija	148
Mirko Gogala: Župnik in njegov kaplan	159
Filip Žakelj: Posvetovanje škofov Latinske Amerike	164
Novice od povsod	174
Po katoliškem svetu	176
Nove knjige	175

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Victor Martinez 50, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Tone Vukšinič, 626 Glenhohne Ave, Toronto 10.

U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Petr's Church, Dumont, Minnesota.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Rev. Jože Jamnik, Via Nazionale 89, Marianum, Opčine, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, 17, rue Charles Dupret, Charleroi, Belgique.

Čile: Rev. Ludvik Ceglar, Capellan, Casa Central, Maipo (Buin), Chile.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namenjeni zanj že določeni.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO II

1955

ŠTEV. 6

Skrite bridkosti

Škof Gregorij Rožman, U. S. A.

Romane o duhovnikih so menda v vseh literaturah napisali večinoma laiki. Pričakovali bi, da bodo v prvi vrsti duhovniki-pisatelji sami pisali o sebi, o problemih svojega poklica, ki ga pač sami bolje poznajo, kakor ga more poznati laik. Saj imamo notranje probleme, borbe in zmage, bridkosti in radosti, ki jih skoraj nihče drugi ne pozna. Pa še to presenetiti, da od duhovnikov napisani romani redko kateri seže v globino duhovniškega življenja, zadovoljuje se le bolj z zunanjim potekom poklicnega dela in življenja. Ali ni to neka pomanjkljivost? Saj bi vendar imeli marsikaj vrednega odkriti. Toda, morda je le prav, da o tem molčimo in ne nosimo v javnost, kar je v nas najgloblje skrito. Duhovnik, zlasti aktivni dušni pastir, je molčeči grob, v katerega nosijo verniki pokopavat svoje tajnosti v prepričanju, da bodo ostale zakopane za zmeraj. Posebna poklicna milost nam pomaga, da vse to zlahka pokrijemo s plaščem pozabljenja. Ako bi duhovnik-pisatelj zjemale iz globin svoje duše, bi morda kdo sumil, da odkriva, kar bi naj ostalo skrito za vse čase.

Pa so vendar v našem življenju take skrite bridkosti, ki jih ni treba skrivati, a jih vendar zase obdržimo in ob spominu na nje utrjujemo zvezanost na Boga, poglobljamo ljubezen do Jezusa, ki nas je milostno izvolil za svoje služabnike in pomočnike. Ne mislim na bridkosti, ki nas osebno zadevajo in izhajajo iz nerazumevanja pri sobratih in predstojnikih, iz zapostavljanja, iz trenja med različnimi značaji, iz nevšečnosti in pomanjkljivosti v župnišču, iz hinavskih napadov nasprotnikov Cerkve itd. Seveda morejo take bridkosti duhovnika zagreniti in ovirati v optimističnem razpoloženju, ki je za delavca v vinogradu Gospodovem nujno potrebno. A so še druge bridkosti, bolj skrite in globlje. Vsak duhovnik bi jih mogel nekaj naštetih z uvodnimi besedami, s katerimi je sv. Pavel začel pri povedovati svoja zamaknjenja: „Vem za človeka v Kristusu...“ (2 Kor 12, 2).

V duhovniški službi kmalu trčimo z nevidno silo pekla in doživimo resničnost Pavlove besede, „da se nam je bojevati zoper vladarstva, zoper oblasti, zoper svetovne gospodovavce te teme, zoper hudobne duhove v podnebnju“ (Ef 6 12). To morejo biti grozni doživljaji! Vem za človeka v Kristusu...

Kaplan na prvi službi je bil poklican k najbližjemu sosedu cerkve: „Prosim, pridite in poskusite ga pripraviti.“ Bolniku se vidi, da so mu dnevi škrti. Na pozdrav ne odgovori, na prijazno zanimanje in sočutno pripravljenost mu pomagati ne reagira. Po kratkem odmoru v goreči molitvi nov poskus: Sam čutiš, da moči pojemajo, zdravnik ti ne more več pomagati, Bog pa ima še pripomočke tudi zate v tej bolezni in pošilja svojega duhovnika, ki je z največjim veseljem na razpolago, da se mirno in z zaupanjem pripraviš na svidenje z Bogom. Kolikor se je mogel še sam gibati, je obrnil glavo stran in bučil skozi okno in na vsako ponudbo sikal: „Proč! proč!“ Čez nekaj kratkih dni še drug poskus, prav tako zaman. Kakor v omotici se je vračal kaplan, kot da je dobil silen udarec na glavo. Srečanja s satanom, ki je držal dušo kakor v jeklen oklep zaprto, vsaka ponujena milost se je ob njej odbila. Zjokal bi se. Oblast ima, voljo ima, z vso ljubeznijo bi rad duši pomagal, da v posvečujoči milosti stopi pred Sodnika, pa noče. Umril je v nezavesti kmalu potem. Maziljen v nezavesti —? Usmiljeni Bog! Pogovor pred tabernakljem: Seveda, Jezus, nerodno orodje sem, iz sebe ne morem prav ničesar; a ti si vsemogoten, tudi s takim orodjem kot sem jaz, moreš zveličavno delovati. Zakaj ni bilo mogoče? Nesrečnež je bil vse življenje v svoji hiši tabernaklju tako blizu kot noben drug, vse druge hiše so od cerkve bolj oddaljene. Zveličar, ti si mu bil tudi v smrtni uri tako zelo blizu, pa ni hotel. Tudi nad njim bi se bil mogel razjokati, kakor si se nad Jeruzalemom: *Mysterium iniquitatis*. Skrita bridkost duhovniškega srca.

Jezus je govoril o hudičih, ki se morejo le „oratione et jejunio“ izgnati. Duhovnik često naleti na take. Je človek v župniji ali ljudski skupnosti, katerega se satan poslužuje — morda je dotični nevede njegovo orodje — da pohujšuje, zavaja duše, ruši v njih vero, vzbuja grešne strasti, jih vodi v pogubno družbo, pa ga duhovnik ali še ni odkril, ali pa je dotični v taki poziciji, da ga duhovnik ne more odmakniti. Nevidna borba se prične, z molitvijo najprej, potem še razne prostovoljne odpovedi v podporo molitve; oratione et jejunio. Koliko bridkih ur, koliko krikov iz boleče duše k tabernaklju, in kako dolgo večasih traja; nepremagljiv se zdi satan, ne spusti zlahka. Toda treba vzdržati, ne odnehati, naj borba traja še tako dolgo. Morda, ko ti bo bridkost iztisnila solze, bo čas dopolnjen, da mora satan pobegniti. Sv. Janez Vianney je župnika, ki mu je tožil, da na noben način ne more svojih faranov spreobrniti, „prašal: „Ali si res že vse poskusil? Ali si se že postil in bičal za nje?“ Ne gre sine oratione et jejunio.

Mladi v razvojni krizi in v poklicnih dvomih — da brez smrtnih ran zdravi prestopajo to dobo, da vkljub mikavnostim sveta zvesto sledijo božjemu klicu. Koliko močne molitve je treba in odpovedi. Oko dobrega pastirja, ki ljubi izročene mu duše iz božje ljubezni, odkrije mnogo takih in podobnih primerov in ne more drugače, kakor da z njimi trpi, bolj trpi, kakor prizadeti sami, ki nevarnosti ne spoznajo. „Kdo je slaboten in bi jaz ne bil slaboten? Kdo se pohujšuje in bi mene ne peklo.“ (2 Kor 11, 29).

In bridkosti zaradi izgubljenih sinov! Za prvo spoved in obhajilo si jih pripravil, angelško nedolžni so bili in z vsem otroškim ognjem so Jezusa ljubili, njihov razvoj je napovedoval krasno cvetje v življenjski pomladi — pa jih glej, kako so otopeli, zašli v slabo družčino in obrnili hrbet vsemu, kar jim je bilo še nedavno sveto in v srečo. Ali jih boš iztrgal hudiču in jih priklical nazaj v Očetovo hišo? Čim pristnejša je bila tvoja nadnaravna ljubezen do njih, tem bolj skeleča je tvoja bridkost. V molitvi in zatajevanju se moraš z Bogom boriti zoper hudiča

za te duše, kakor očak Jakob vso noč, „dokler ni zasvitala jutranja zarja“. Ne popustiti: „Ne pustim te, ako me ne blagosloviš“ (Gen 32, 25 sl). Vso noč? Če moremo žrtvovati družabnosti v čemerkoli dolge nočne ure, ali nam bo pretežko jih nekaj posvetiti tudi silni molitvi za kako posebno ogroženo dušo?

Dokler so še duše naše črede v nevarnosti ne moremo biti povsem mirni. Pri obilnem delu med izbranimi zvestimi ovci in pri morda lepih uspehih med njimi, ne smemo nikdar izgubljenih pozabiti, da si je nam že spomin na nje bridek; pa prav ta bridkost nas priganja na delo za nje. Sv. Pavla je pri vsem ogromnem delu spremljala bolečina zaradi nespokorjenosti rojakov: „Resnico govorim v Kristusu, ne lažem, da sem v veliki žalosti in imam vedno bolečino v svojem srcu. Želel bi namreč, da bi bil sam zavržen, ločen od Kristusa, za svoje brate, ki so moji rojaki po mesu“ (Rim 9, 1-3). Kolikšno stopnjo morejo doseči take skrite bridkosti!

Pravi duhovnik je tisti:

- ki odмира mesenim nagnjenjem in živi duhovno;
- ki stavlja svetne stvari na drugo mesto;
- ki se ne boji nobenega nasprotovanja in išče v vsem duhovno oporo;
- ki ne želi onega, kar ima bližnji, ampak se zadovolji s svojim lastnim;
- ki ne stori ničesar nedovoljenega in obžaluje pregrehe bližnjega kot svoje;
- ki čuti s trpljenjem bližnjega;
- ki se veseli blagostanja in napredka bližnjega;
- ki da dober zgled drugim in se mu ni treba sramovati ničesar;
- ki se je v molitvi in z iskrenjo prepričal, da se pri Bogu vse doseže,

Sv. Gregor Veliki: Regla Pastoral

Razumeli boste, častiti bratje, kako zelo je potrebno, da vsak izmed vas s čim večjim navdušenjem in z vsemi močmi, ki jih ima, skrbi za duhovno življenje vseh plasti človeške družbe, od najskromnejšega rokodelca, ki v potu svojega obraza služi vsakdanji kruh, da do mogočnjakov na zemlji.

Pij X.: Iucunda sane.

Pri sveti maši moremo dobiti neizčrpnih zakladov zveličanja in vso tisto pomoč, ki jo nujno potrebujemo zase in pri izvrševanju svoje službe.

„Zahteve, ki jih na duhovnika stavita stan in služba, so tako velike, da jih brez nadnaravne milosti in brez uporabe sredstev milosti ni mogoče izpolniti.

Pij XII.: Menti nostrae

Pij XII. in Katoliška akcija

Alojzij Šuštar, Švica

Pij XI. je zaradi svojega prizadevanja za KA dobil naslov „papež KA“. O svoji zamisli in o načrtu za konkretno uresničitev KA je prejšnji sv. oče ponovno dejal, da je definiral KA kot sodelovanje laikov pri hierarhičnem apostolatu „ne brez božjega navdihnjenja“.¹ Njegova velika skrb in ljubezen do KA je dobro znana. Ponovno jo je papež v svojih nagovorih poudaril in ob neki priliki KA imenoval „punčico svojega očesa“.²

Razumljivo je torej, da je ob smrti nastalo vprašanje, kakšno stališče bo zavzel njegov naslednik Pij XII. do KA. Bilo je dosti ugibanja. Prijatelji in nasprotniki KA so čekali na vsako besedo in izjavo, ki jo je Pij XII. dal ali ni dal in jo tolmačili po svoje. Zadnja svetovna vojska je normalni razvoj katoliškega življenja in KA v marsičem ovirala. Ker so stopili drugi problemi v ospredje, se je zdelo, da tje zanimanje za KA postalo manjše. Ko pa se je po vojski po raznih deželah začela obnova katoliškega življenja, je vprašanje sodelovanja laikov in vprašanje načina, konkretne oblike in dalekosežnosti tega sodelovanja postalo zopet izredno aktualno. Da je v tej zvezi važno vprašanje, kaj uči sedanji sv. oče Pij XII. o sodelovanju laikov na splošno in kaj o KA v njeni posebni obliki, kakor smo jo n. pr. pred vojsko poznali pri nas doma, je razumljivo. V več kot 17 letih svojega vladanja je imel sv. oče tudi nešteto prilik, da je govoril o KA. Te prilike je papež tudi vedno znova izrabil, tako da moremo danes precej jasno povedati, kaj uči Pij XII. o KA.

„Precej jasno“: omeniti je treba namreč takoj tri omejitve. Prva izvira iz narave KA same, iz vprašanja, v koliko tje namreč o KA sploh mogoče danes jasno govoriti. V zadnjih 30 letih se je namreč pokazalo, da v nauku o KA nikakor še ni tiste jasnosti, ne glede njene teološke strani, ne glede njene konkretne uresničitve, ne glede organizacijske oblike, kakor so mnogi sprva mislili in nekateri morda še danes mislijo. Teološko razpravljanje, ki tje v zadnjih 7 letih dobilo nov zagon, je to jasno pokazalo.³

Druga omejitev leži v izjavah Pija XII. Večkrat bi človek pričakoval jasnejših in določnejših besedi, posebno o bistvu in naravi KA. A zdi se, kakor da se sv. oče takih enournih izjav izogiblje, kakor da dokončni odgovor na marsikatero vprašanje še ni mogoč.

Tretja omejitev prihaja iz okvira naslednjega članka. Da bi mogli kolikor mogoče izčrpno spoznati nauk Pija XII. o KA, bi ga bilo treba primerjati z naukom Pija XI. Ta primerjava tu ni bila mogoča.⁴ Članek se omejuje le na pozitivne izjave Pija XII. Tudi v tem pogledu je pomanjkljiv, ker ni bilo mogoče pregledati vseh magovorov, pisem in okrožnic Pija XII. Vendar najbrž v ostalih izjavah ne bi bilo mogoče najti bistvenih dopolnil, ki bi sliko v važnih potezah spremenila. Dalje bi bilo treba nauk Pija XII. o KA študirati kolikor mogoče v okviru njegovega celotnega nauka o Cerkvi, o dolžnostih katoličanov na splošno in v luči drugih izjav, ki so za razumevanje KA pomembne. Tudi to zahtevo je bilo mogoče tu le deloma izpolniti. Raznih komentarjev in razlag, ki jih je kdorkoli napisal k papeževim izjavam, tu nismo upoštevali. H koncu naj še omenimo, da se tu oziramo samo na osebne izjave Pija XII., ne na odloke ali izjave raznih kongregacij ali kakih škofov, tudi ne kake teološke ali druge razprave o KA.

1. Splošna oznaka stališča Pija XII. do KA in njegovega nauka v primeri s Pijem XI.

Pij XII. je posebno v začetku svojega pontifikata ponovno poudarjal, kako važna in draga mu je KA, ki jo je kot dragoceno dediščino prevzel od svojega prednika. V številnih nagovorih na zastopnike KA, v uradnih dokumentih o KA kakor tudi o drugih prilikah je sv. oče dokazal, da je res tako.

Vendar se je kmalu pokazalo, da je med Pijem XII. in njegovim prednikom v nauku o bistvu in o konkretni uresničitvi KA tudi marsikaka razlika. Seveda Pij XII. ni nikdar uradno preklical ali popravil nauka svojega prednika, nasprotno, posebno v začetku se je rad skliceval na Pija XI. Iz izjav in iz vsega načina, kako Pij XII. govori o KA, je mogoče določiti posebno naslednje razlike, ki jih tu le kratko omenimo in o katerih bomo nato obširneje govorili:

1. **Definicija KA.** Pij XI. je KA ponovno definiral kot udeležbo laikov pri hierarhičnem apostolatu,⁵ Pij XII. se dosledno izogiblje besede udeležba in govori vedno le o sodelovanju laikov.

2. **Poudarjanje organizacije.** Pod Pijem XI. so mnogi videli posebne, lastne organizacije KA kot nekaj bistvenega in za KA nujno potrebnega. Pij XII. poudarja veliko bolj akcijo katoličanov, oziroma aktivne katoličane kot pa posebno organizacijo KA.

3. **Poudarjanje laičnega vodstva.** Pod Pijem XI. so zelo poudarjali laično vodstvo v KA. Pij XII. tega nikakor tako ne poudarja, nasprotno, zdi se, da ponovno opozarja na nevarnosti presamostojnega laičnega vodstva.

4. **Razmerje do drugih organizacij, posebno do Marijinih kongregacij.** Pod Pijem XI. se je zdelo, da so posebne organizacije KA edina prava in uradna oblika laičnega apostolata, druge katoliške organizacije se morajo kot pomožne sile podrediti KA. Pij XII. uči, da je poleg posebnih organizacij KA še dosti drugih oblik laičnega apostolata, ki so v pravem pomenu KA. Najbolj očit je ta nauk z ozirom na Marijine kongregacije.

5. **Sredstva.** Pij XII. veliko bolj poudarja osebno krščansko življenje in vpliv od človeka do človeka kot pa organizacijsko apostolata.

V dveh točkah pa Pij XII. idejo svojega prednika v isti smeri nadaljuje in pogloblja, namreč:

1) v poudarjanju, kako zelo je KA potrebna, t. j. kako zelo je potrebno, da laiki pomagajo in sodelujejo pri širjenju in utrjevanju božjega kraljestva na zemlji;

2) v poudarjanju podrejenosti in najtesnejše povezanosti laičnega apostolata s cerkveno hierarhijo.

V naslednjem bomo skušali te trditve na podlagi posameznih izjav Pija XII. poglobljeje razložiti.

2. Osebno razmerje Pija XII. do KA

V nagovoru udeležencem 1. mednarodnega kongresa o laičnem apostolatu 14. oktobra 1951 je Pij XII. poudaril, kako je v teku svojega pontifikata vedno znova in ob najrazličnejših prilikah govoril o laičnem apostolatu, bodisi v nagovorih in okrožnicah na vse vernike, bodisi v nagovorih na KA, na kongregacije, na delavce, učitelje, zdravnike, juriste in druge stanovce.⁶ Če kdo pod vtisom teh besed prebira papeževe nagovore, se pokažejo tri stvari: a) papeževa velika skrb, da bi se laiki vseh stanov zavedali in vršili svoje dolžnosti kot kristjani in katoličani:

b) poudarjanje različnih možnosti laičnega apostolata, bodisi v posebnih organizacijah KA, bodisi v kongregacijah ali drugih katoliških organizacijah, bodisi izven vsake organizacije; c) posebno zanimanje Pija XII. vedno, kadar govori o laičnem apostolatu, govori nujno o KA kot taki — v radijskem nagovoru za petindvajsetletnico JOC 3. septembra 1950 Pij XII. sploh ne uporablja besede KA,⁷ — a na drugi strani vendar vedno znova omenja svdjo posebno pozornost do KA, predvsem v prvih letih svojega pontifikata. V prvem radijskem nagovoru poleg drugih papež izrecno pozdravlja KA,⁸ v svoji okrožnici Summi Pontificatus poudarja, kako zelo ceni KA.⁹ V nagovoru italijanski KA Pij XII. zatrjuje, kako draga in dragocena mu (je dediščina, ki jo je zapustil Pij XI.¹⁰ in nekaj mesecev pozneje zatrdi italijanski akademski KA, da bo ta biser, ki ga je prevzel od svojega prednika, vedno zvesto čuval.¹¹ Za italijansko KA je Pij XII. ustanovil posebno komisijo, ki je izdelala nova pravila, katera je sv. oče 11. okt. 1946 s posebnim pismom potrdil.¹² V različnih nagovorih je Pij XII. vedno znova opozarjal na važnost KA. Nanjo stavlja svoje posebno upanje,¹³ italijanskim škofom v posebnem opozorilu ponovno poudarja nujnost KA,¹⁴ rimskim župnikom in postnim pridigarjem izraža željo, da naj v nobeni župniji ne manjka KA.¹⁵ V kratkem božičnem nagovoru v svoji bolzni 1954 je Pij XII. posebej omenil „drago vojsko KA“.¹⁶ Kljub razlikam, ki smo jih v začetku omenili in ki bomo v naslednjem o njih še govorili, nikakor torej ni mogoče trditi, da bi Pij XII. posebne organizacije KA smatral za nepotrebne ali da bi KA v ožjem pomenu besede kakor koli pozabil.

3. Pij XII in definicija KA

Dejstvo se ne da tajiti, kako ga razložiti, o tem si teologi niso na jasnem: Pij XI. je dosledno govoril o KA kot „udeležbi“ laikov pri hierarhičnem apostolatu, Pij XII. prav tako dosledno govori samo o „sodelovanju“. Definicija Pija XI. uradno sicer ni bila nikdar preklicana ali popravljena, a razlika v tako važni stvari je tako očitna, da je ni mogoče prezreti. Tu ni mogoče naštevati vseh mest, kjer Pij XII. KA definira kot sodelovanje laikov pri hierarhičnem apostolatu. To je storil skoraj pri vsaki priliki. Omeniti hočemo le nagovor ob prvi obletnici Pija XI., kjer v nekem nagovoru Pij XII. v kontekstu uporablja skoraj besede svojega prednika, a namesto „udeležba“ pravi „sodelovanje“,¹⁷ in oba uradna dokumenta za italijansko KA, namreč pismo, ki potrjuje nova pravila¹⁸ in ekshortacijo na italijanske škofo.¹⁹ Prav tako je v pismu indijskim škofom Pij XII. KA označil dosledno le kot direktno sodelovanje laikov pri duhovnem in apostolskem delu Cerkve.²⁰ Na drugem mestu v istem pismu je KA označil kot aktivno in borbeno obliko katoliškega življenja.²¹

Kakšne vrste je to sodelovanje, v čem obstaja in kako daleč gre, tega iz izjav Pija XII. nikakor ni tako lahko določiti. Splošno je mogoče reči, da je to sodelovanje posebne vrste, bolj direktno in bolj ozko in tesno kot kakršnokoli drugo sodelovanje laikov.²² To je razvidno posebno iz nauka Pija XII. o razmerju KA do hierarhije.

4. KA in cerkvena hierarhija

Da je KA odvisna od cerkvene hierarhije in njej podrejena, je jasno učil Pij XI. Pij XII. to podrejenost in odvisnost še bolj poudarja, in to tako izrazito in tako ob vsaki priliki, da je brez dvoma gotovo, da sedanji sv. oče na povezanost KA s hierarhijo polaga še večjo važnost kot njegov prednik. KA mora biti vedno tesneje povezana s škofi in papežem, je dejal Pij XII. italijanski KA že leta 1940.

V tej neočljivi povezanosti stavi KA hierarhiji na razpolago vse svoje moči, z veseljem in v dejavni pripravljenosti uboga in se v vsem podredi papežu in škofom.²³ Ravno ta posebno tesna povezanost s hierarhijo je eden posebnih znakov KA, kot je Pij XII. izrecno poudaril v nagovoru na udeležence 1. mednarodnega kongresa o laičnem apostolatu. Tam primerja Pij XII. KA, „ki predstavlja uradni laični apostolat“, orodju v rokah hierarhije. KA je nekaka podaljšana roka hierarhije, zato je po svoji naravi podrejena cerkvenemu vodstvu veliko bolj kot druge katoliške organizacije.²⁴ V isti zvezi papež hkrati poudarja, da je treba primerno z orodjem pravilno razumeti. Cerkevna hierarhija mora uporabljati to orodje tako kot Stvarnik uporablja umno stvar, obzirno in taktčno, v zavesti velike odgovornosti.²⁵

Pri tej odvisnosti KA od cerkvene hierarhije nastane vprašanje, v koliko spada samostojno laično vodstvo k bistvu KA, kot jo pojmuje Pij XII. Zdi se, da posebno laično vodstvo nikakor ni nujno. Pij XII. večkrat poudarja potrebo iniciativnosti in lastne odgovornosti s strani laikov kakor tudi razumevanje pri hierarhiji za to samostojnost laikov,²⁶ a na drugi strani najdemo take izjave, ki kažejo, da naloga laikov obstaja pravzaprav le v tem, da so na razpolago hierarhiji in da izvršujejo njeno voljo.²⁷ Tako pravi papež v nagovoru maja 1951, da tvori KA takorekoč eno samo stvar s škofom in papežem²⁸ in v pismu indijskim škofom uči, da hierarhija takorekoč vodi in usmerja KA.²⁹ Najbolj jasna je izjava iz zgoraj omenjenega nagovora, kjer papež dobesedno pravi: „V italijanski KA je glavno predsedništvo kakor tudi predsedništvo škofijskih in župnijskih skupin stvar laikov, ki pa jim stoje ob strani in jih vodijo cerkveni asistenti. V Marijinih kongregacijah pa, ki se smejo s polno pravico imenovati KA, je župnik po naravi predsednik.“³⁰

Dve vprašanji se postavljata tu: prvo, kakšno je torej razmerje laikov KA do hierarhije, kakšna njihova samostojnost in možnost svojkega delovanja na apostolskem področju, z drugimi besedami, v koliko je KA specifično laična organizacija? Po izjavah Pija XII. je treba reči: kar najtesnejša podreditev hierarhiji, kar največja povezanost s hierarhijo.

Drugo vprašanje: kakšno je mesto cerkvenega asistenta v KA? V kolikor je cerkveni asistent zastopnik hierarhije ali če je celo sam predsednik KA kot v Marijinih kongregacijah, je njegov vpliv torej izredno velik in odločilen. Pij XII. v nagovorih, kolikor nam je znano, ni nikjer juridično določil kompetence cerkvenega asistenta. Večkrat je poudaril njegovo nalogo, da skrbi za čim boljše versko in moralno vzgojo članov, da za doseg tega cilja uporablja vsa dosegljiva in razpoložljiva sredstva. To nalogo določajo cerkvenemu asistentu tudi pravila italijanske KA.³¹ Značilno pa je, da člen 108 b) določa, da morajo biti vsi sklepi odborov predloženi cerkvenemu asistentu, tudi če bi ga pri sebi ne bilo. Treba bo torej najbrž reči, da daje Pij XII. cerkvenemu asistentu kot predstavniku hierarhije večje pravice in večje polnomočje, kot pa se včasih misli. Gotovo kaže ves nauk o razmerju KA do hierarhije v to smer.

5. Potreba KA

Pij XII. ob številnih prilikah poudarja potrebo laičnega apostolata, sodelovanje laikov s cerkveno hierarhijo. Skoro v vsakem nagovoru o razmerah današnega časa, o stanju Cerkve in o dolžnostih katoličanov omenja nujnost pomoči s strani laikov, ker duhovniki danes ne zadostujejo,³² ker časovne razmere to zahtevajo.³³ Posebno pretresljiv je apel na Rimljane v slavnem nagovoru 10. februarja 1952, kjer jih papež roti, naj se vendar zbudijo, ker zdaj da je zadnji čas.³⁴ Pravi

tako je nasproti duhovnikom ponovno izrazil nužno željo, da skrbijo za to, da pritegnejo laike k svojemu delu.³⁵

A pomniti je treba, da papež, čeprav vedno znova kliče laike k sodelovanju, skoraj nikjer ne predpisuje posebnih organizacij KA. Za Italijo sicer želi, da se 6 skupin KA vpelje v vsako župnijo,³⁶ indijskim škofom izrečno naroča, da vpeljejo KA,³⁷ za misijone poudarja potrebo in korist laičnega apostolata,³⁸ kakšno konkretno obliko pa naj to sodelovanje dobi, v kateri in kakšni organizaciji, v tem oziru pušča in želi Pij XII. največjo svobodo, kot bomo še pozneje videli.

Če je KA takoj nujna in potrebna, kakšna je torej obveznost posameznih in kje so teološke osnove za tako obveznost?

Pri teološki utemeljitvi laičnega apostolata se Pij XII. največkrat sklicuje na resnico o skrivnostnem telesu Kristusovem;³⁹ dalje omenja sv. krst in sveto birmo,⁴⁰ zgled prvih kristjanov in poznejših krščanskih stoletij.⁴¹ Pij XII. tudi zelo rad poudarja, da KA ni nekaj novega, da je tako stara kot Cerkev sama, da je le oblika in akcidentalna organizacija nekaj novega zaradi potreb našega časa.⁴²

Glede obveznosti do laičnega apostolata uči papež, da so vsi in vsak osebno dolžan sodelovati z zgledom in z molitvijo. K pravemu apostolatu pa niso vsi v enaki meri poklicani, ker Bog ni dal vsem ne možnosti ne zmožnosti za apostolsko delovanje. Zato je treba reči, da niso vsi poklicani k laičnemu apostolatu.⁴³ Še veliko bolj Pij XII. poudarja, da niso vsi poklicani k organiziranemu laičnemu apostolatu, kot bomo to videli ob njegovem nauku o organizaciji KA.

6. Naloge KA

Ker je KA sodelovanje laikov pri hierarhičnem apostolatu, so njene naloge podobne nalogi Cerkve in se njen delokrog razteza na vse versko, socialno in нравno področje, podobno kot delovanje Cerkve.⁴⁴ Nobeno življenjsko področje se ne sme odtegniti KA.⁴⁵ Člani KA se morajo boriti proti vedno bolj rastočemu brezboštvu, proti praktičnemu življenjskemu materializmu, proti socialni bedi, ki jo morajo premagati s socialno pravičnostjo in ljubeznijo.⁴⁶ KA mora širiti, braniti in čuvati vero.⁴⁷ Kdor je vstopil v vrste KA, se je obvezal, da bi nosilec, oznanjevalec in apostol krščanskih idej,⁴⁸ glasnik upanja, oznanjevalec luči, nosilec trdnosti in miru, kvas človeške družbe, zmagoslavni žarek v temi sodobnega časa,⁴⁹ živ in poživljajoč kristjan, za druge kot dober kruh, kristjan, ki živi iz svojega krsta in ki se trudi zato, da bi tudi drugi tako živeli.⁵⁰

Poleg teh splošnih nalog poudarja Pij XII. prav posebno in vedno znova nekatere posebne naloge KA. Na prvem mestu naj omenimo skrb za versko in нравno izobrazbo, boj proti verski in нравni nevednosti. Ne samo, da morajo člani KA sami biti podkovani v verskih in нравnih vprašanjih, in to kar najbolje, ampak se morajo z vsemi sredstvi truditi, da bodo tudi drugim posredovali trdno versko in нравno izobrazbo.⁵¹

Dalje opozarja Pij XII. KA vedno znova na izredno važno nalogo, širiti socialni nauk Cerkve, boriti se proti socialni bedi in krivici z besedo in dejanjem.⁵² Lahko trdimo, da je sv. oče skoraj ob vsaki priliki opozarjal KA na važnost socialnega vprašanja in da je zanj tu eno najvažnejših delokrogov, čeprav se je ob drugi priliki izrečno obrnil proti tendencam, ki so se pojavile posebno v Franciji (ne da bi papež imenoval kako ime), češ da mora Cerkev danes najprej rešiti socialno vprašanje, skrbeti najprej za osnovne gospodarske in socialne razmere in šele

nato vršiti pravo apostolsko delo. Papež poudarja, da teh dveh nalog ni mogoče ločiti, ker sta tesno med seboj povezani.⁵³

Tretje področje, ki mu sv. oče posveča posebno pozornost, je družina. V številnih nagovorih novoporočencem, posebno v prvih letih svojega pontifikata, je Pij XII. konkretno pokazal naloge in ideal krščanske družine. Člane KA je vedno znova vzpodbujal, da skrbе za zdrava načela o družini, da ta načela širijo, jih skušajo zanesti v vse kroge in jih praktično uresničijo najprej pri sebi in nato tudi v svoji okolici.⁵⁴

Četrto naloga KA je apostolat poklicne etike in odgovornosti. V nagovorih raznim poklicem je sv. oče vedno znova poudarjal, kako važno je, da veljajo v posameznih poklicih krščanska načela. KA mora širiti ta načela in zavest poklicne odgovornosti.⁵⁵

Da sv. oče opozarja tudi na razne druge panoge življenja, kakor n. pr. film, televizijo,⁵⁶ tisk, vpliv v javnem življenju⁵⁷ in podobno, ni treba še posebej omenjati.

Kar se tiče političnega delovanja KA, veljajo ista načela, kot jih je postavil Pij XI. Pij XII. jasno uči da KA ni politična organizacija, da se kot taka ne sme vmešavati v strankarsko politiko. Na drugi strani pa papež zahteva od katoličanov in tudi od članov KA, da se za politiko zanimajo, da važne politične odločitve, ki posegajo tudi na нравno in versko področje, ne prepuščajo nevrednim in nezmožnim, neodgovornim ljudem. Kakšno obliko naj ima to delovanje v političnem življenju, ni mogoče na splošno določiti. Treba se je ozirati na posebne časovne in krajevne razmere.⁵⁸

7. Metoda in sredstva KA

Prvo in najvažnejše je osebno versko in нравno življenje. Pij XII. stavlja v tem oziru na člane KA zelo visoke zahteve. KA pomeni elito, pomeni zato pripravljenost in velikodušnost, ki se ne zadovolji s povprečnostjo, ampak hoče vedno više, posebno v zvezi z Bogom, v predanosti in požrtvovalnosti v apostolatu.⁵⁹ Značilni so v tej zvezi tudi nagovori Pija XII. na Marijine kongregacije, ki so po nauku Pija XII. prava in resnična KA. Tudi pri njih zahteva sv. oče skrbno izbiro, boj vsakemu minimalizmu in res globoko versko življenje.⁶⁰

Pri apostolatu poudarja Pij XII. najprej osebni zgled, osebni vpliv, osebno delo od osebe do osebe.⁶¹ Osebna svetost in pobožnost, ki se kaže v molitvi in zgledu, je najbolj učinkovit in nenadomestljiv apostolat.⁶² Ta osebni apostolat, osebni vpliv mora biti tako intenziven in tako neprestan, da bo učinkoval vedno in povsod, kjer bo kdo prišel skupaj s članom KA. Na ta način bo tudi mogoče izvesti to, kar Pij XII. imenuje „kapilarno akcijo“, s katero hoče KA prodreti v vsa področja, priti v stik z vsakim posebej, prekvasiti in prežeti vsako družbo.⁶³

Značilno je, da poudarja Pij XII. skoraj izključno le ta osebni način apostolata. Le redko kdaj omenja organizatorična sredstva in še tam vedno znova opozarja na osebno svobodo na eni strani in na važnost individualnega stika na drugi strani.

Pri nauku o apostolatu se je sv. oče izrecno obrnil proti preozkememu pojmovanju apostolata, ki naj po mnenju nekaterih, posebno v Franciji, obstaja samo v pričevanju, brez namena, da bi dejansko vplival na druge in jih skušal spreobrniti. KA ima za cilj, da dejansko nekaj doseže, čeprav mora vedno upoštevati osebno svobodo.⁶⁴ Osvojevalni duh je značilen za vsak pravi apostolat.⁶⁵

8. Organizacija KA

V poudarjanju važnosti in potrebe organizirane KA, posebno v nauku o posebnih organizacijah KA obstoji, kot smo že v začetku omenili, ena od razlik med Pijem XII. in njegovim prednikom. Brez dvoma tudi Pij XII. čeni organizirano apostolsko delo in imenuje KA kohorto, falango, ki stoji pod poveljstvom papeža in škofov,⁶⁶ strnjeno bojno četo,⁶⁷ omenja organizatorične odlike, ki so KA skupne z drugimi organizacijami našega časa,⁶⁸ poudarja potrebo discipline⁶⁹ in prav posebej pokorščine do hierarhije,⁷⁰ roti in poziva člane KA k edinosti, k tesni strnjenosti svojih vrst kakor tudi edinosti z drugimi katoliškimi organizacijami,⁷¹ kajti needinost pomeni poraz, pomeni izdajstvo lastne stvari.⁷² A ravno v tej zvezi poudarja papež na drugi strani nič manj odločno spoštovanje pred človeško osebo in svobodo poedinca.⁷³ Edinost ne sme postati enoličnost, ki izključuje vsako mnogoličnost, ki nima samo estetičnega pomena, ampak prvovrstno strateško in taktično vrednost.⁷⁴ Zunanja in disciplinirana organizacija ne sme iti tako daleč, da bi bili posamezni člani le „medelavna kolesa v velikaskem stroju, kolesa, ki se ne morejo sama gibati, dokler ne dobijo pogona od centrale. Nedopustno bi bilo, če bi kdo v vodnikih videl nekake kretnike električne centrale pred povečjiškim aparatom, ki spuščajo in prekinjajo, regulirajo in dirigirajo tok v električni mreži.“⁷⁵ Zunanja organizacija ne sme zadušiti osebne inicijative in odgovornosti. V nagovoru na svetovni kongres o laičnem apostolatu Pij XII. zahteva, da pusti organizacija KA vsakemu posamezniku dovolj široko svobodo, da razvije svoje osebne zmožnosti in darove.⁷⁶

Odtod tudi zahteva Pija XII. naj se organizacije KA v posameznih deželah prilagodijo posameznim krajevnim razmeram in posebnim tradicijam katoliškega življenja.⁷⁷ Ta različenost je nujno potrebna. Le v enem si morajo biti vsi člani KA enaki: v čutenju s Cerkvijo, v predanosti svoji nalogi, v pokorščini škofom in vrhovnemu poglavarju Cerkve.⁷⁸

Pij XII. izrecno in ostro zavrača nauk, da mora biti ves laični apostolat organiziran v KA. Ne samo, da so poleg posebnih organizacij KA še druge organizirane oblike pravega apostolata, kot bomo to še videli, temveč tudi izven vsake organizacije je dosti laikov, ki po svojih najboljših močeh skušajo apostolsko delovati. „Ne vznemirjajte jih z vprašanjem, h kateri organizaciji pripadajo, raje občudujte in od srca priznajte dobro, ki ga naredi.“⁷⁹

9. KA in druge organizacije

Pij XII. se torej izrečno obrača proti nekakemu monopolu KA glede laičnega apostolata. Še bolj jasno se to pokaže, ko Pij XII. določa razmerje med KA in drugimi organizacijami. V nagovoru na 1. mednarodnem kongresu o laičnem apostolatu je sv. oče dejal, da predstavlja KA uradni laični apostolat,⁸⁰ a na drugi strani je ponovno izjavil, da KA ni edina oblika laičnega apostolata, ampak da poleg nje obstajajo in morajo obstajati druge enakopravne oblike. KA nima pred temi drugimi organizacijami nikake prednosti in nikakega pokroviteljstva nad njimi. To misel je izrazil Pij XII. že v nagovoru italijanski KA v septembru 1940, kjer je dejal, da pripadnost h KA ne daje nobenih privilegijev in nobene prevladnosti nad drugimi, temveč le dolžnost, v duhu ponižnosti, zatajevanja in ljubezni postati vsem vse.⁸¹ V istem nagovoru je papež poudaril, da je KA sicer glavna organizacija borbenih katoličanov, a da poleg nje obstajajo druge organizacije, ki so prav tako odvisne od cerkvene hierarhije, ki imajo prav tako za svoj cilj

apostolat in prav tako sodelujejo s hierarhijo pri apostolatu.⁸² V apostolski konstituciji Bis saeculari o Marijinih kongregacijah je sv. oče izrečno zavrnil zmoto nekaterih, ki hočejo vse apostolsko delo spraviti v isto obliko, češ da je to prizadevanje popolnoma proti nauku Cerkve.⁸³ Pri tem se Pij XII. sklicuje na svojega prednika Pija XI.⁸⁴ Prav tako je Pij XII. v nagovoru maja 1951 zavrnil mnenje, češ da je KA na čelu drugih organizacij ali da ima nad njimi nekako pokroviteljstvo.⁸⁵ Nasprotno: poleg organizacij KA so potrebne druge organizacije, ki imajo za svoj cilj apostolat in ki naj ohranijo svojo značilno obliko in samostojnost.⁸⁶ In KA ima nalogo, da te organizacije bratsko sprejme kot enakovredne borce, ki se bok ob boku bore za isto katoliško stvar. Katoliška vojska ima poleg KA še druge čete in bilo bi nezdravo, če bi kdo te čete preziral ali jim nasprotoval. Za vse je dovolj prostora, vsi so potrebni v skupnem boju proti skupnemu sovražniku.⁸⁷

S temi izjavami Pija XII. je rešeno vprašanje o prvenstvu KA in o drugih organizacijah kot „pomožnih silah“ KA. Najbolj jasen in izrazit je ta nauk Pija XII. o razmerju med KA in Marijino kongregacijo, o kateri hočemo zato še posebej govoriti.

10. KA in Marijina kongregacija

Znano je, koliko je bilo pod Pijem XI. razpravljanja o tem, ali so Marijine kongregacije KA ali pa le pomožne sile KA. V prvih letih svojega pontifikata Pij XII. v to vprašanje ni nikjer izrečno posegel. A že v nagovoru na Marijine kongregacije ob 50 letnici svojega sprejema v Marijino kongregacijo januarja 1945 je Pij XII. zelo podčrtal apostolsko delovanje Marijine kongregacije, ne da bi KA izrečno omenil.⁸⁸ Isto misel je poudaril papež nekaj mesecev pozneje v nagovoru na rimsko Marijino kongregacijo.⁸⁹ Popolno jasnost pa je prinesla zgoraj omenjena apostolska konstitucija Bis saeculari leta 1948. Tu pravi Pij XII., da je apostolat med prvimi cilji Marijine kongregacije in da je cerkvena hierarhija sama kongregacije za ta apostolat pooblastila.⁹⁰ Marijini kongregaciji ne manjka noben znak KA. Take so Marijine kongregacije že po svoji naravi in po svojih pravilih. Zato Marijine kongregacije s polno pravico zaslužijo ime KA pod Marijinim vodstvom — tu Pij XII. citira svojo izjavo, ki jo je dal že kot kardinal — državni tajnik na kongregacijskem zborovanju v Menzingenu v Švici 22. oktobra 1938.⁹¹ Dalje papež izrečno poudarja, da kongregaciji ni treba prav nič spremeniti ali obnoviti svojih pravil, da more v pravem in polnem smislu sodelovati v apostolatu s hierarhijo.⁹² Zato Marijine kongregacije KA niso podrejene, ampak z njo v isti vrsti in tudi ni potrebno, da bi kongreganisti vstopili v KA.⁹³

Zanimivo in značilno je, da odslej naprej papež vedno znova poudarja, da je Marijina kongregacija res prava KA, tako v pismu jezuitskemu generalu v aprilu 1950,⁹⁴ v nagovoru na špansko žensko KA,⁹⁵ v nagovoru na Marijino kongregacijo iz Rennes v Franciji v juliju 1953, ki je bil na posebno željo en mesec pozneje objavljen v Osservatore Romano⁹⁶ in izredno odločno zopet v pismu glavnemu tajniku Marijinih kongregacij v juliju 1954. Tu pravi papež: vsi, ki poznajo naše mišljenje o apostolatu, vedo, kako zelo nam je pri srcu Marijina kongregacija. V apostolski konstituciji Bis saeculari, ki je nekaka sinteza naše volje glede te tako odlične in posebne oblike KA, smo z našo apostolsko avtoriteto določili pravila in zakone, po katerih naj te palestre pobožnosti in dejavnega katoliškega življenja postajajo vedno močnejše in trdnjše.⁹⁷ In dalje: Marijine kongregacije so v pravem in polnem pomenu KA in v isti vrsti z drugimi oblikami

KA⁹⁸ in so direktno in neposredno samo od cerkvene hierarhije odvisne.⁹⁹ V nagovoru na prvi mednarodni kongres Marijinih kongregacij septembra 1954 je papež še enkrat poudaril, da spadajo Marijine kongregacije med najbolj avtentične oblike KA.¹⁰⁰

Nauk Pija XII. je torej o tej stvari tako odločen in jaseh, da je vsak komentar nepotreben.

11. Zaključek

V nauku Pija XII. o KA se kaže nek razvoj. Sprva se sedanji sv. oče precej naslanja na svojega prednika, pozneje pa se v marsičem od njega oddalji. Najkrajšo obliko za ta razvoj je morda našel 1. mednarodni kongres o laičnem apostolatu z razlikovanjem med Katoliško akcijo in Akcijo katoličanov. Ta razlika, ki je veliko bolj dalekosežna kot pa se to na prvi pogled zdi, je našla velik odmev. Zdi se, da Pij XII. polaga večjo važnost na akcijo katoličanov kot na KA, čeprav ni vedno mogoče določiti jasne meje med prvo in drugo. Gotovo pa je, da Pij XII. z vso nujnostjo poziva katoliške laike k apostolskemu delu, bodisi v posebnih strokovnih organizacijah KA, bodisi v drugih oblikah. Vsi duhovniki imajo nalogo, da oznanjajo in ponavljajo ta klic sv. očeta, vsi katoličani dolžnost, da se vsak po svojih močeh in na svoj način odzove temu klicu Pija XII.

Opombe:

O nauku Pija XI. obstoji dobro delo: A. M. Cavagna, *La parola del Papa su l'Azione cattolica*, 3. ed. Milano 1936 (tu citirana „Parola“).

O nauku Pija XII. o KA imamo podobno knjigo A. M. Cavagna, *Pio XII e l'Azione cattolica*, Ed. AVE, Roma 1943. Knjiga vsega le dokumente do srede 1943. Ni nam znano, da bi izšla nova izpopolnjena izdaja. Za ta čas citiramo papeževe izjave po tej izdaji (tu citirano „Pio XII“).

Znani sta nam še dve manjši knjižici, prva „L'apostolato dei laici nella parola dei papi“, Ed. Domani, Roma 1955, ki prinaša izjave od Pija IX. do Pija XII., a precej kratko in površno. Druga: 5 documenti pontifici sull'apostolato dei laici, Roma (brez letnice), ki prinaša pet dokumentov Pija XII. iz let 1950—52 s kratkim uvodom.

V naslednjem citiramo izjave Pija XII. po Acta Apostolicae Sedis, razen za prvih 5 let (prim. zgoraj).

¹ Nagovor 19. 3. 1927; 6. 4. 1934; pismo kolumbijskim škofom 14. 2. 1934. Prim. Parola, str. 8—9.

² Nagovor 1. 3. 1924, Parola, str. 123.

³ O tem teološkem razpravljanju bomo poročali ob drugi priliki.

⁴ Morda bi bilo najbolj primerno, če bi se pod tem vidikom predelal in dopolnil Odarjev Katekizem o KA.

⁵ Pismo 30. 7. 1928 in ob več drugih prilikah, prim. Parola, str. 6—9.

⁶ Nagovor 14. 10. 1951. AAS 43 (1951) 784.

⁷ Nagovor po radiu 3. 9. 1950. AAS 42 (1950) 639—642.

⁸ Radijski nagovor 3. 3. 1939. Pio XII., str. 3.

⁹ Okr. Summi Pontificatus 20. 10. 1939. Pio XII., str. 19.

¹⁰ Nagovor italijanski KA 4. 9. 1940. Pio XII., str. 33.

¹¹ Nagovor 20. 4. 1941. Pio XII., str. 75.

¹² Statuto dell' Azione cattolica italiana, Roma 1946, str. 5—8.

¹³ Nagovor italijanski KA, 4. 9. 1940. Pio XII., str. 39.

¹⁴ Esortazione 25. 1. 1950. AAS 42 (1950) 247.

¹⁵ Nagovor 28. 2. 1954. AAS 46 (1956) 102.

¹⁶ Radijski nagovor 24. 12. 1954 AAS 46 (1956) 773.

¹⁷ Nagovor 10. 2. 1940. Pio XII., str. 30. Prim. Parola, str. 6.

- 18 Prim. Statuto, str. 7.
- 19 Esortazione 25. 1. 1950. AAS 42 (1950) 247.
- 20 Pismo indijskim škofom o KA. 30. 1. 1948. AAS 40 (1948) 329.
- 21 Istotam.
- 22 Nagovor 3. 5. 1951. AAS 43 (1951) 375.
- 23 Nagovor italijanski KA 4. 9. 1940. Pio XII, str. 40. Esortazione 25. 1. 1950. AAS 42 (1950) 250. Radijski nagovor ženski KA 8. 12. 1954. AAS 46 (1954) 771.
- 24 Nagovor 14. 10. 1951. AAS 43 (1951) 789. 9
- 25 Istotam.
- 26 Istotam. Nagovor moški KA 12. 10. 1952. AAS 44 (1952) 834.
- 27 Nagovor 14. 10. 1951. AAS 43 (1951) 789. Nagovor mladinski KA 4. 11. 1953. AAS 45 (1953) 793.
- 28 Nagovor 3. 5. 1951. AAS 43 (1951) 376. 379.
- 29 Pismo indijskim škofom 30. 1. 1948. AAS 40 (1948) 329.
- 30 Nagovor 3. 5. 1951. AAS 43 (1951) 376.
- 31 Art. 10.
- 32 Okr. Summi Pontificatus 20. 10. 1939. Pio XII, str. 19—20. Nagovor 14. 10. 1951. AAS 43 (1951) 790.
- 33 Nagovor italijanski KA 4. 9. 1940. Pio XII, str. 35—37; Nagovor 14. 10. 1951. AAS 43 (1951) 786. Nagovor 12. 10. 1952. AAS 44 (1952) 832.
- 34 AAS 44 (1952) 158—162.
- 35 Esortazione 25. 1. 1950. AAS 42 (1950) 248. 249.
- 36 Istotam. AAS 42 (1950) 249.
- 37 Pismo indijskim škofom 30. 1. 1948. AAS 40 (1948) 328—331.
- 38 Okr. Evangelii praecones 2. 6. 1951. AAS 43 (1951) 510—514.
- 39 Okr. Mystici corporis 29. 6. 1943. AAS 35 (1943) 241. Nagovor portugalski KA 10. 12. 1950. AAS 43 (1951) 120. Nagovor 14. 10. 1951. AAS 43 (1951) 786—787. Esortazione 25. 1. 1950. AAS 42 (1950) 249.
- 40 Discorso 3. 5. 1951. AAS 43 (1951) 378.
- 41 Okr. Evangelii praecones 2. 6. 1951. AAS 43 (1951) 510—513.
- 42 Nagovor 3. 5. 1951. AAS 43 (1951) 376.
- 43 Nagovor 14. 10. 1951. AAS 43 (1951) 787.
- 44 Nagovor 3. 5. 1951. AAS 43 (1951) 377.
- 45 Nagovor 5. 9. 1948. AAS 40 (1948) 405—406.
- 46 Istotam AAS 40 (1948) 410—413.
- 47 Nagovor 16. 6. 1939. Pio XII, str. 14.
- 48 Nagovor akademski rimski KA 24. 5. 1953. AAS 45 (1953) 413.
- 49 Nagovor 12. 10. 1952. AAS 44 (1952) 833.
- 50 Istotam. AAS 44 (1952) 830.
- 51 Nagovor moški KA 7. 9. 1947. AAS 39 (1947) 426—29. Radijski nagovor španski ženski KA 1. 7. 1951. AAS 43 (1951) 558—560. Nagovor 4. 11. 1953. AAS 45 (1953) 791—792.
- 52 Nagovor 7. 9. 1947. AAS 39 (1947) 428; Nagovor 1. 7. 1951. AAS 43 (1951) 557—560. Nagovor 29. 4. 1945. Radijski nagovor portugalski KA 10. 12. 1950. AAS 43 (1951) 120—121.
- 53 Nagovor 3. 5. 1951. AAS 43 (1951) 377.
- 54 Nagovor 7. 9. 1947. AAS 39 (1947) 426—29. Nagovor 10. 12. 1950. AAS 43 (1951) 120—121. Nagovor moški KA 20. 9. 1942. Pio XII, 135—144.
- 55 Istotam.
- 56 O televiziji prim. pismo na ital. škofo 1. 1. 1954. AAS 46 (1954) 22.
- 57 Nagovor 20. 9. 1942. Pio XII, str. 135—144. Nagovor 7. 9. 1947. AAS 43 (1951), 791.
- 58 Nagovor 3. 5. 1951. AAS 43 (1951) 378. Nagovor 14. 10. 1951. AAS 43 (1951), 791.
- 59 Nagovor italijanski KA 4. 9. 1940. Pio XII, str. 41.
- 60 Nagovor 8. 9. 1954. AAS 46 (1954) 531—532.
- 61 Radijski nagovor italj KA 8. 12. 1953. AAS 45 (1953) 854. Nagovor 3. 5. 1951. AAS 43 (1951) 378.
- 62 Nagovor mednarodni ženski KA 14. 4. 1939. Pio XII, str. 5.
- 63 Nagovor 12. 10. 1952. AAS 44 (1952) 834. Nagovor mladinski KA 4. 11. 1953. AAS 45 (1953) 792.

- 64 Nagovor 3. 5. 1951. AAS 43 (1951) 376.
- 65 Nagovor 5. 9. 1948. AAS 40 (1948) 406.
- 66 Nagovor italijanski KA 4. 9. 1940. Pio XII, str. 38.
- 67 Nagovor 8. 12. 1953. AAS 45 (1953) 853.
- 68 Esortazione 25. 1. 1950. AAS 42 (1950) 249.
- 69 Nagovor 12. 10. 1952. AAS 44 (1952) 834.
- 70 Prim, poglavje KA in hierarhija.
- 71 Nagovor 24. 5. 1953. AAS 45 (1953) 414; Nagovor 4. 9. 1940. Pio XII, str. 39—40; Nagovor 12. 10. 1952. AAS 44 (1952) 833—834.
- 72 Radijski nagovor ženski KA 8. 12. 1954. AAS 46 (1954) 771.
- 73 Esortazione 25. 1. 1950. AAS 42 (1950) 249.
- 74 Nagovor 12. 10. 1952. AAS 44 (1952) 834.
- 75 Nagovor 3. 5. 1951. AAS 43 (1951) 377.
- 76 Nagovor 14. 10. 1951. AAS 43 (1951) 788.
- 77 Nagovor 4. 9. 1940. Pio XII, str. 33.
- 78 Nagovor 3. 5. 1951. AAS 43 (1951) 378.
- 79 Nagovor 14. 10. 1951. AAS 43 (1951) 787—788.
- 80 Istotam. AAS 43 (1951) 789.
- 81 Nagovor 4. 9. 1940. Pio XII, str. 42.
- 82 Istotam. str. 43.
- 83 Ap. konstitucija Bis saeculari 27. 9. 1948. AAS 40 (1948) 398.
- 84 Istotam, Nr. 22—24.
- 85 Nagovor 3. 5. 1951. AAS 43 (1951) 378.
- 86 Nagovor 12. 10. 1952. AAS 44 (1952) 834.
- 87 Nagovor 8. 12. 1953. AAS 45. (1953) 854.
- 88 Nagovor 21. 1. 1945. Cit. po posebni nemški izdaji.
- 89 Nagovor 1. 7. 1945
- 90 Ap. Konstitucija Bis saeculari 27. 9. 1948. AAS 40 (1948) 401—402.
- 91 Istotam, AAS 40 (1948) 398.
- 92 Istotam, AAS 40 (1948) 401—402.
- 93 Istotam, AAS 40 (1948) 402.
- 94 Pismo ljezuitskemu generalu J. Janssensu 15. 4. 1950. Pisma ni najti v AAS, tu ga citiramo po posebni nemški izdaji.
- 95 Radijski nagovor španski ženski KA 1. 7. 1951. AAS 43 (1951) 560.
- 96 Nagovor kongr. iz Rennes 20. 7. 1953. Osservatore Romano 29. 8. 1953.
- 97 Pismo P. Paulussenu SJ. 2. 7. 1953. AAS 45 (1953) 494.
- 98 Istotam, AAS 45 (1953) 496.
- 99 Istotam, AAS 45 (1953) 496.
- 100 Nagovor na 1. medn. kongres Marijinih kongregacij 8. 9. 1954. AAS 46 (1954) 531.

Najvažnejši dokumenti Pija XII. o KA v kronološkem redu:

- 1) Discorso agli Assistenti ecclesiastici di AC, 16. 6. 1939. Pio XII, 13—15.
- 2) Discorso ai dirigenti diocesani dell' A. C. I. 4. 9. 1940. Pio XII, 32—48.
- 3) Discorso ai giovani di A. A. 10. 11. 1940. Pio XII, 62—73.
- 4) Discorso alla Gioventù universitaria e ai laureati di A. C. 20. 4. 1941. Pio XII, 75—89.
- 5) Discorso agli uomini di A. C. 7. 9. 1947. AAS 39 (1947) 425—431.
- 6) Epistula ad episcopos Indiae de Actione catholica promovenda (v angleščini) 30. 1. 1948. AAS 40 (1948) 328—331.
- 7) Discorso alle giovani di A. C. 5. 9. 1948. AAS 40 (1948) 409—414.
- 9) Bis saeculari 27. 9. 1948. AAS 40 (1948) 393—402.
- 10) Esortazione all' Episcopato italiano 25. 1. 1950. AAS 42 (1950) 247—250.
- 11) Discorso ai presidenti di AC 3. 5. 1951. AAS 43 (1951) 375—379.
- 12) Discours au congrès international des laïques 14. 10. 1951. AAS 43 (1951) 784—792.
- 13) Discorso agli uomini di AC 12. 10. 1952. AAS 44 (1952) 830—835.
- 14) Discorso all' AC femminile italiana 8. 12. 1954. AAS 46 (1954) 768—772.

^v Župnik in njegov kaplan

Mirko Gogala, Argetina

IV. Njuna delitev dela

1. Če je predvidevanje prva dolžnost vsakega župnika kot voditelja farnega življenja, pa je delitev dela njegova druga dolžnost. Najboljši dušnopastirski načrt bi namreč bil brez pomena, če bi ostal samo na papirju. Treba ga je spraviti v življenje. Ker pa župnik sam ne bo zmogel vsega dela, mora k izvršitvi svojih načrtov pritegniti sodelavce, ki jih ima na razpolago. V ta namen mora celotni delovni načrt smotrno razdrobiti v posamezne kose in določiti, kdo bo katerega izvršil. V tem pa ravno obstoji delitev dela, pri kateri mora župnik upoštevati vse svoje pomočnike, tudi laične, naj že bodo organizirani ali ne. Tukaj se bomo kajpada omejili samo na vprašanje, kako naj si župnik deli delo s svojim kaplanom.

2. Najprej moramo poudariti, da je župnik dolžan dušnopastirska opravila v glavnem razdeliti medse in kaplana.

V delitvi dela je namreč skrivnost uspeha. Dva vedno več premoreta kot en sam. In običajno je na vsaki fari toliko dela, da ga je samo za enega preveč. To velja zlasti za tiste župnije, ki imajo kaplana, sicer bi ga ne imele. Saj se kaplan nastavi le tedaj, „če je župniku po ordinarijevi sodbi zaradi velikega števila vernikov ali zaradi drugih vzrokov nemogoče samemu primerno oskrbovati župnijo“ (kan 476-1). Zato mora župnik dušnopastirska opravila razdeliti med oba, da tako s skupnimi močmi dosežeta, česar sam ne zmore.

Proti tej svoji dolžnosti bi se župnik pregrešil, če bi od dela na fari izključeval bodisi kaplana bodisi samega sebe. Poglejmo si vsak primer posebej.

Zelo napak bi bilo, če bi župnik hotel vse sam napraviti, kot se velikokrat dogaja. Nekateri župniki kaplana sploh ne marajo, čeprav sami niti najbistvenejšim dolžnostim ne morejo prav zadostiti. Taki čudaki so bolj pogosti, kot bi si morda kdo mislil. Imeli smo jih doma in srečujemo jih v tujini. Spet drugi pa se kaplana ne branijo, a dejansko mu ne dajo nobene prave možnosti za delo. Mašo kaplan že lahko bere, pa morda še to in ono malenkost opravi, zlasti da se fari zagotove denarni dohodki, sicer pa ima roke popolnoma zvezane. Nič zato, če se duše pogublajo, medtem ko se kaplan cele tedne in mesece dolgočasi brez dela, ker je župnik tako odredil. Pri nas doma niso bili taki slučaji povsem nepoznani, v preteklih argentinških župnijah pa je to vsakdanji prizor, kljub ogromnemu pomanjkanju duhovnikov.

Kje je temu vzrok? Brez dvoma v raznih težavah, ki so z delitvijo dela združene. Naj povemo samo nekaj primerov: Če župnik deli s kaplanom svoje delo, se mora hočeš nočeš nanj ozirati in nima več tiste popolne svobode, kot če sam dela. Dalje tudi kaplan pri delu žanje uspehe, tudi on je deležen simpatij in pohval od strani vernikov in predstojnikov. Zato na fari ni izključno samo župnik središče vsega zanimanja, ni več on edini, ki vse ve in zna, ko pa se morda celo pokaže, da ga kaplan v zmožnostih nadkriljuje. Pa tudi kaplanova neizkušенost in manjša sposobnost župniku lahko povzroča resne težave. Če jo kaplan kaj polomi, kar se vsakemu lahko zgodi, kritika zadene tudi župnika, ki je končno za vse odgovoren. Tudi je marsikaj za župnika bolj prijetno, da kar sam osebno opravi kako delo, namesto da bi neizkušenega kaplana najprej šele v delo uvažal, čeprav je to njegova dolžnost in bi se mu ta trud kasneje bogato obrestoval.

Te in podobne neprijetnosti vedno spremljajo delitev dela. Če župnik zaradi njih odriwa svojega kaplana od dušnopastirskih opravil, dokazuje, da pri njem egoistični oziri veljajo več kot pa zveličanje duš. Že samo zaradi tega je takšno ravnanje vredno vse obsodbe, še bolj pa zaradi škode, ki jo s tem povzroča.

Kaj bi dejali, če bi civilna oblast pozaprila nekaj slabih duhovnikov, jim dovolila maševati in moliti brevir, jim dala vso oskrbo, istočasno pa jim onemogočila vsako dušnopastirsko delo? Vsi bi enodušno zavpili, da je to zločin! Ali je kaj razlike, če kaplana podobna usoda zadene v župnišče, namreč ta, da je ta drugi slučaj še hujši in še bolj žalosten!

Župnik, ki hoče vse sam napraviti, je preveč obložen z delom, dočim kaplanske moči in zmožnosti ostanejo neizrabljene. Želja, da bi vse sam naredil, župnika običajno res žene v veliko pa napačno aktivnost, ki se največkrat konča v izčrpanju in razočaranju, če se ne izprevrže celo v nasprotno skrajnost. Zato vedno naredi več škode kot dobrega. Župnik ni le odgovoren za vse, kar se dobrega opusti, temveč tudi za pohujšanje, ki ga v takih okoliščinah navadno nikoli ne manjka. In povrh lahko še kaplana s tem za vedno izkvari. Mlad človek namreč, ki je v svojem prvem navdušenju še bolj nagnjen k aktivnosti pri tem zelo veliko trpi. Prav lahko se ga polasti upornost ne le proti lastnemu župniku temveč tudi proti višjim predstojnikom, ki so skoraj vedno vsaj deloma soodgovorni za njegov položaj. Nereditko postane žrtev zagrenjenosti, ki mu ubije vsako voljo do dela, da tudi kasneje, ko bi imel priliko zanj, ni več za pravo rabo. Da vse to ni ravno najboljša propaganda, ne pri Bogu ne pri ljudeh, za pomnožitev duhovniških poklicev, ki jih povsod tako primanjkuje, je jasno. Zato tak župnik, ki hoče vse sam narediti, še daleč ni pravi velikan v akciji, pa naj še tako gara. Žares velik je tisti, ki sicer sam veliko dela, pa istočasno zna svoje umske in fizične sposobnosti pomnožiti v svojih pomočnikih. Vsak duhovnik se torej mora naučiti, da bo znal delati v dvoje. Ta nauk nam je dal tudi Jezus sam, ko je svoje apostole že na prvo misijonsko pot poslal „po dva in dva“ (Mk 6, 7).

Župnik torej ne sme kaplana od dela odrivati. Kaplan pa ima dosledno temu pravico in dolžnost, da župnika po svojih najboljših močeh podpre, in sicer tako, da ne bo skupnega dela po svoji krivdi še bolj oteževal, temveč ga čimbolj olajšal, če ne, je kaplan soodgovoren za posledice.

3. Če ni prav, da bi župnik vse sam delal, pa je še bolj pogrešeno, da bi vse delo nalagal samo na kaplana. Če župnik sam ne more primerno oskrbovati župnije, jo bo kaplan še toliko manj. Kaplan ni župniku pridružen zato, da bi delal namesto njega, temveč da bi mu pri delu pomagal. Sicer bi župniji s kaplanovim prihodom ne bilo nič pomagano.

Cerkveni zakonik jasno določa, da župnik ni na fari morda samo zato, da drugim delo odkazuje, temveč da sam osebno „opravlja dušno pastirstvo“ (kan 451-1). „Župnik je po službeni dolžnosti dolžan izvrševati dušno pastirstvo pri vseh svojih župljanih“ (kan 464-1). Če bi tega ne hotel, bi se pregrešil proti pravičnosti „ob quasi contractum ipsa muneris paroecialis susceptione initum“ (F. M. Cappello, *Summa iuris canonici*, Romae 1945, I. n. 532).

Prav zato je župnik dolžan bivati v župnišču pri svoji cerkvi“ (kan 465-1). Po splošni razlagi ta „residentia intelligitur physica et formalis, nempe commoratio in paroecia, officii personaliter obeundi causa. Nam ipse parochus per se adimplere debet munia pastoralia; nec satis est, ut egregie monet Benedictus XIV., 'si corpore solum intersit, in desidia tamen versetur, vel tantum leviora munera sibi desumat, reliquia vero ministris committat'“ (O. c. I. n. 534).

Župnik se torej na noben način ne sme svojim dolžnostim izogibati in se predajati brezdelju. Prav tako seveda ni dovolj, da bi delo samo hlinil. Župnik ne bi izpolnil svoje dolžnosti, če bi zase izbiral samo lažja in manj pomembna opravila, ostalo pa prepuščal kaplanu. Če kdo, mora na fari župnik nositi težo dneva in osebno vršiti vsa najvažnejša dušnopastirska opravila.

Da bi glede tega ja ne bilo kake možnosti za zmešnjavo, cerkveni zakonik čisto podrobno našteva glavne župnikove dolžnosti: Župnik je dolžan maševati za ljudstvo (kan 466-1) in zanj moliti (kan 14j5-1); oznanjevati božjo besedo (kan 1344) ter poučevati v krščanskem nauku (kan 1329); vršiti bogoslužje, deliti vernikom zakramente, svoje ovčice poznati in blodne previdno voditi na pravo pot, ubožne in bedne objemati z očetovsko ljubeznijo in kar najbolj skrbeti za katoliško vzgojo otrok (467-1); z vestno skrbjo in veliko ljubeznijo podpirati bolnike, zlasti umirajoče (kan 468-1); skrbno paziti, da se v njegovi župniji, zlasti v javnih in zasebnih šolah ne bodo širili protiverski in nemravni nauki, podpirati in ustanavljati dela krščanske ljubezni, vere in pobožnosti (kan 469), v čemer je tudi vključena skrb za Katoliško akcijo in druge verske ter katoliške organizacije; voditi in čuvati mora župnijske knjige (kan 470-1) in župnijski arhiv (kan 470-4); prim. O. c. I. n. 536—550.

Vse te dolžnosti mora župnik, kolikor se le da, osebno vršiti, nobene izmed njih ne sme brez razloga zanemarjati. Zato jih ne sme v celoti prepuščati kaplanu, razen izjemoma v času prehodne bolezni ali zakonite odsotnosti. Vendar mu mora v tem drugem slučaju poskrbeti imenovanje za vikarja namestnika (vicarius substitutus) po določbah kan 474. Kaka trajna osebna nezmožnost župnikova pa tu niti v poštev ne pride, ker v takem slučaju mora dati škof župniku vikarja pomočnika (vicarius adiutor) ne pa kaplana (vicarius cooperator): „Če župnik zaradi starosti, duševne onemoglosti, nevednosti, sleposti ali zaradi kakega drugega trajnega vzroka ne more več pravilno izvrševati svoje službe, naj mu da krajevni ordinarij vikarja pomočnika“ (kan 475), ki ima seveda posebne dolžnosti pa tudi pravice, katerih kaplan nima.

Ne le da se župnik ne sme predajati brezdelju, temveč svojih dušnopastirskih dolžnosti na župniji tudi na račun kakega drugega, čeprav morda važnega dela, ne sme zanemarjati. Nekateri župniki veliko delajo, vendar povsod drugje, le v svoji fari ne, kjer vsa teža leži na kaplanu; ali pa se v župniji ubijajo z nedušnopastirskim poslom. Tudi to je silno pogrešeno in skoraj vedno rodi več škode kot koristi. Škofovo dovoljenje sicer župniku lahko razbremeni vest (oteži pa jo škofu), vendar škode tudi ne prepreči. Če župnik trajno noče vršiti svojih specifičnih dolžnosti, je edino pravilno, da se župniji odpove.

Sem in tja se je pri nas doma zgodilo, da je kak župnik malo bolj v stran porinil svoje najbistvenejše dolžnosti, pa se je zato tem bolj posvetil kakim drugim koristnim in važnim problemom v svoji župniji ali izven nje. Prav to sicer ni bilo, toda v ozadju takega ravnanja je vendarle bil idealizem, čeprav včasih malo izkrivljen. Da pa bi se predajali lenobi in hoteli živeti na račun svojih káplanov, tega greha pa naši župniki menda niso imeli.

Položaj v Argentini pa je v tem oziru naravnost obupen. Zlasti po mestnih župnijah, ki tukaj zavzemajo ogromno večino vsega prebivalstva, so župniki pravi buržuji. Kakor mestne gospe, ki si najemajo služkinje, da delajo namesto njih. Župniki običajno sebi pridržijo le vodstvo fare, ali bolje rečeno, brezglavo ukazovanje, in pa vse denarne dohodke, dušnopastirska opravila pa leže na kaplanovih ramah. Ko bi župniki lahko dajali dovoljenje za binacijo, bi kaplani prav gotovo

večino dni v letu morali namesto njih tudi maševati. Veliko fara je, kjer župniki v celem tednu opravijo dela komaj za en dan ali pa še manj. Naj ima kaplan še toliko posla, župniku zlepa ne pride na misel, da bi mu pomagal. Da le kaplan sam delo lahko sukcesivno opravi, pa tudi če mora garati 16 ur dnevno, se župnik ne zgane. Le če je treba kaj istočasno napraviti in se delo na noben način ne da odložiti, župnik včasih poseže vmes, vedno pa ne. (Mišljeno je seveda samo delo, ki se samo ponuja, da o tistem, ki ga je treba šele poiskati, sploh ne govorimo).

Velikokrat tisti dan v tednu, ko po tukajšnji navadi kaplana ni, življenje na fari popolnoma zastane, razen če je kaplanov več. Na neki veliki fari je župnik kar razglasil, da je na dan kaplanovega izhoda župnijska pisarna zaprta. V Argentini to pomeni popolno paralizacijo vsega dela, tudi v cerkvi. Da ne bi kak nediscipliniran faran, tudi če bi bil na smrt bolan, s svojo vsiljivostjo župnika vendarle prisilil k delu, je običajno takoj za kaplanom tudi župnik sam odšel iz župnišča. Moralka sicer uči samo, da se je treba izogibati bližnje priložnosti za greh, tu pa smo po načelih „tutorizma“ raztegnili to pravilo tudi na bližnjo priložnost za delo. Kadar pa župnik v kaplanovi odsonosti le ostane v župnišču, pa običajno samo preko zakristana ljudem sporoča, naj pridejo kak tak dan, ko bo kaplan doma.

V mnogih slučajih župniki ne primejo za delo niti v času najbogatejše duhovne žetve, ko bi človek mislil, da bo zanemarjen duhovnik skušal kako dušo rešiti, n. pr. v dneh pred velikimi prazniki. En tak primer s fare, ki je imela dva kaplana: Tisto popoldne pred Brezmadežno je hkrati čakalo na sv. spoved okrog petsto prvoobhajancev in povrhu še več stotin drugih otrok in odraslih. Poleg tega je prišlo še celo vrsto krstov. Župnik je res za par ur povabil še dva druga duhovnika in s tem je mislil da je opravil svojo dolžnost. Kakih deset minut spovednice je bilo vse delo, ki ga je župnik tisti dan opravil. Ostali čas pa je hodil po cerkvi in otroke razvrščeval k spovednicam, kljub temu da je bilo navzočih čez dvajset katehistk, ki so same znale bolje delati red kot župnik. In po končanem delu pozno v noč je imel še korajžo reči, kako hitro so šle spovedi od rok, ko nas je pa „pet“ sedelo v spovednici. V argentinskih župniščih tisto o volu, ki je oral, in muhi na njegovem rogu ni le basen. — Drug primer s fare, ki je imela samo enega kaplana: Popoldne pred svetim večerom je prišlo okrog trideset krstov, kakih pet regularizacij civilnih zakonov in več sto ljudi za sv. spoved. Za vse to delo je bil kaplan sam. Seveda ni zmoget vsega in je ogromno ljudi brez spovedi odšlo. Med tem pa je župnik čisto mirno v jedilnici anticipiral, pa ne božični oficij, ampak božični šampanjec, v družbi svojih prijateljev. Le nekajkrat je nervozno pridrvel v cerkev, da bi pogledal, če kaplan vrši svojo dolžnost. Kot župnik se je pač čutil odgovornega za duše! Lahko si je predstavljati, kaj taki duhovniki delajo čez leto, ko sila ni tako velika. Nič, popolnoma nič, razen hrupa. Tega je pa veliko. Niti za zakramente nočejo biti ljudem na razpolago. Spovednice se bolj ogibljejo kot hudič križa. Tudi v velikonočnem času. V Argentini je to pravo prekletstvo. Če mora župnik kdaj izjemoma sprevidovat bolnika, se ponaša, kot bi se mu godila najhujša krivica. In tako bi lahko naštevali brez konca in kraja. Človek se ne more ubraniti vtisa, kaj če morda nad argentinskimi farovži ne leži neka tajna suspenzija!

Svojega brezdolja župniki velikokrat niti ne skušajo prikrivati. Po buržujski mentaliteti to pač spada k njihovem položaju. Saj so že župniki, niso več kaplani! Marsikdaj pa jih je tega le sram. Zato si s kakim brezpomembnim brkljanjem skušajo pomiriti vest in se zavarovati pred kritiko predstojnikov in vernikov, ali se igrajo z otroci ali s telefonom ali s kakimi zakristanskimi posli in podobno.

Včasih sem mislil, da je za duhovnika najgrša reč, če de'la zaradi denarja. O, ko bi mnogi argentinski župniki vsaj zaradi denarja delali. Niti tega ne. Hočejo denar brez dela, kljub temu da imajo večkrat boljše dohodke, kot je ministrska plača. Še moderni kapitalisti si tega ne morejo več privoščiti. Da se v takih okoliščinah v župniščih poleg lenobe kote še druge napake, da duše postajajo lahek plen greha in cerkvi sovražne propagande, da ponajvečkrat tudi kaplan zgubi vso voljo do dela, ni treba še posebej poudarjati. In pri vsem tem se še celo upajo pritoževati zaradi pomanjkanja duhovniških poklicev! Tisti trenutek, ko bi vsi župniki resno zgrabili za delo, bi se število duhovnikov brez novih poklicev skoraj podvojilo. Hic Rhodus, hic salta!

Resnici na ljubo je treba povedati, da so tudi v Argentini prav mnogi župniki zgled poštrevalega dela, zlasti po razsežnih podeželskih farah. Spet pa ne smemo misliti, da so opisani slučaji le redke izjeme, temveč nam prikazujejo karakteristično plat tukajšnjih razmer.

Za kaplana je v takih okoliščinah delo dvakrat težje. Kljub temu je njegova dolžnost, da vztraja. Vsega pač ne bo zmogel. Naredi naj, kar more. Naj ne pozabi, da ne dela za župnika, ampak za Boga, čeprav pod župnikovim vodstvom. Bog pa je zvest in zanj ni žrtev nikoli preveč.

4. Čeprav ima kaplan pravico in dolžnost do dela na fari, si vendar ne sme sam na svojo roko izbirati dušnopastirskih opravil; kajti „kaplanove pravice in dolžnosti se določajo po škofijskih določbah, po ordinarijevem pismu in po tem, kar mu župnik prepusti“ (kan 476-6). Zlasti se kaplan brez posebnega dovoljenja ne sme lotevati tistih opravil, ki so župniku pridržane po kanonu 462. — „Toda če ni izrečno drugače določeno, mora po službeni dolžnosti župnika nadomeščati in ga podpirati v vsej župnikovi službi“, (kan 476-6). To seveda ne pomeni, da mora kaplan vse delo sam opraviti, temveč da se načelno ne sme braniti nobenega dušnopastirskega dela. Župnik torej lahko zahteva njegovo pomoč pri vseh svojih dolžnostih, ki smo jih v prejšnji točki našteali. „Izvezto je le maševanje za ljudstvo“ (kan 476-6).

Iz vsega tega jasno sledi, da tudi župnik pri delitvi dela ni popolnoma svoboden upoštevati mora splošne škofijske določbe, naj že bodo pisane ali ne, in pa še posebna ordinarijeva navodila, če mu jih je morda da'. Še prav posebej se pa mora ozirati na to, s kakšnim namenom je bil kaplan dodeljen župniji; kajti „kaplani se morejo nastaviti ali za župnijo ali za nje določen del“ (kan 476-2). Ta omejitev na določen del pa je lahko narejena po teritorialnem načelu ali pa po kakšnem drugem n. pr. narodnostnem, tako da je kaplan samo za določen sektor župnije ali samo za določeno narodnost in podobno. Doma so kaplani, ki so nastavljeni za določen del župnije in v njem bivajo, imenujejo ekspoziti (ZLS čl. 206). Lahko pa se kaplan nastavi tudi z namenom, da v prvi vrsti upravlja neka določena dušnopastirska opravila: ali delitev zakramentov ali vzgojo mladine ali pomoč pri organizacijah itd. V to vrsto spadajo naši kateheti na osnovnih in meščanskih šolah (ZLS čl. 212, 213, 215), v Argentini pa je tak primer tako zvani „capellan interno“, ki biva v župnišču z glavno dolžnostjo maševanja in spovedovanja, izrecno pa je oproščen pridigamja in pisarne, ki se smatra za najtežje breme. Z ozirom na to omejitev je tudi župnikova svoboda glede delitve dela omejena.

Vendar pa tudi v primerih, ko župnik lahko svobodno odloča, ne sme postopati svojevoljno. Župnik je dolžan delo razdeliti tako, da se bo lahko čim več storilo za zveličanje duš. S tem pa prehajamo že na novo vprašanje o pravi delitvi dela.

Posvetovanje škofov Lat. Amerike

Dušnopastirska vprašanja na konferenci

Filip Žakelj, Argentina

Nauk o edinstvu Cerkve

28. avgusta smo po vseh cerkvah v laplaški nadškofiji brali, da v vsej Latinski Ameriki deluje samo pet in dvajset tisoč katoliških duhovnikov za sto šestdeset milijonov duš; ob istem času pa širi svoje zmote po Latinski Ameriki šestnajst tisoč protestantskih pastorej; v Pragi pa so pred kratkim odprli komunistično semenišče (un „Seminario“ comunista), kjer vzgajajo sedemsto petdeset mladeničev iz Južne Amerike, da bodo vsak v svoj kraj ponesli zlagani evangelij novih časov. — Zato so škofje na posvetovanju morali zelo poudarjati katoliški nauk o socialnem vprašanju ter posebej o edinstvu Cerkve. Kardinal Piazza je 2. avgusta povedal važne misli o edinstvu Cerkve, ki jih spet dobesedno navajamo:

„Edinstvo prave Cerkve je obenem skrivnost in čudež: skrivnost v svojem počelu in čudež v svojem trajnem uresničevanju. Edinstvo kot bistveni dar Cerkve izhaja iz življenjskih globin skrivnostnega telesa (Kristusovega); imenovali bi ga kot izliv in odmev enakomernega in neprestanega utripanja Kristusovega Srca, življenjskega počela skrivnostnega telesa. Toda to edinstvo, vidno v cerkveni zgradbi, vedno trdno in nepokvarjeno že dve tisočletji kljub borbam, razkolom, krivim veram, ki so polagoma trgale od skrivnostnega telesa tudi ugledne ude, čeprav ne življenjske, tvori trajni čudež. Kardinal Billot piše: „To edinstvo je tako posebno in edinstveno, tako izven vseh zakonov in nad vsemi zakoni, ki jih drugod opazujemo, da tvori resnični moralni čudež, ki ima svoj zadostni razlog samo v posebnem božjem posegu.“ Čudež, podoben čudežu spreobrnjenja sveta h krščanstvu, o katerem Alighieri trdi, da drugi niso niti stotinka v primeri z njim (Par. 24, poglavje).

Dobro torej, vemo, da je to skrivnostno in čudežno edinstvo vzcvetelo iz

molitve in daritve Jezusa Kristusa. Kdo se ne spominja vzvišene molitve v dvorani zadnje večerje po ustanovitvi presvetega Rešnjega Telesa? Tu je primer-no naglasiti, da tje Jezus najprej molil za edinstvo apostolov, izmed katerih je Peter že prejel obljubo prednosti kot poglavar: „Sveti Oče, ohrani jih v svojem imenu, ki si mi jih dal, da bodo eno kakor midva — ut sint unum“ (Jan 7 11). Strogo natančno cerkveno edinstvo, podeljeno vzajemno (skupno) apostolskemu zboru, nekako temelju edinstva vernikov z apostoli in s Kristusom: „A ne prosim samo zanje, ampak tudi za tiste, ki bodo po njih besedi v me verovali, da bodo vsi eno — ut omnes unum sint — kakor ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bodo tudi oni v nama eno, da bo svet veroval da si me ti poslal (Jan 17, 20—21). Torej edinstvo, ki je odrejeno, da bi bilo vidno znamenje božjega poslanstva in tudi božje ljubezni: „da tako svet spozna, da si me ti poslal, in da si jih ljubil, kakor si mene ljubil“ (Jan 17, 23). Odveč je pripomniti, da je ta molitve, ki jo je Jezus izrekel v brezpogojni obliki, imela v sebi nezmotljivo zagotovilo glede uspešnosti.

Izpolnila pa se je, ko se je iz odprte strani Križanega rodila Cerkev, škrlatnordča in oživiljena z njegovo krvjo. Apostol, ki tje bil navzoč pri tem krvavem in skrivnostnem dogodku, je pel v svojem zamaknjenju na Patmu: „S svojo krvjo si nas Bogu odkupil iz vsakega rodu in jezika in naroda in ljudstva, in napravil si jih našemu Bogu za kraljestvo in duhovnike in bodo kraljevali na zemlji“ (Raz 5, 9-10). Kri Kristusova, glej, to je kraljevski pečat duhovništva in trdnost katoliškega edinstva! Ko je potem od smrti vstali Zveličar dokončno ustanovil svoje kraljestvo, preden je odšel v nebesa, je dal dvanajsterim apostolsko zapoved za osvojitve sveta in Petru vesoljno prvenstvo, ko ga je

postavil „za počelo in vidni temelj“ edinstva tega kraljestva.

Kakšnega edinstva? Trojnega po opredelbi cerkvenega zbora in po razlagi Leona XIII.: „Božji Ustanovitelj je hotel, da bi bila Cerkev ena po veri, vodstvu in občestvu — fide et regimine et communione! Torej edinstvo veroizpovedi (unitas symbolica), po katerem vsi — škofje, duhovniki in verniki — verujejo in ozpovedujejo prav isto vero; socialno edinstvo ali edinstvo občestva in ljubezni, po katerem vsi, ki pripadajo Cerkvi, bodisi posamezniki, bodisi posebni stanovi, tako zedinjeni in sklenjeni, da tvorijo samo eno moralno telo, samo eno družino, samo eno posebno družbo; hierarhično edinstvo ali vodstveno edinstvo, po katerem so vsi, ki so v Cerkvi, pokorni prav isti vidni oblasti, ki je zasidrana v katoliškem škofstvu pod rimskim papežem, vrhovnim poglavarjem, vendar tako, da je taka celotna in polna oblast tudi samo v rimskem papežu. Toda čemu spominjam na tem mestu na te resnice prav tiste, ki so učitelji vere in varuhi cerkvenega edinstva?

Prosim, da mi oprostite, toda milim, če taka stvarnost in taka resnica zadevata že navadnega vernika, morata toliko bolj dvigati našega duha ter znova utrditi v nas apostolsko in dušnopastirsko dolžnost, ki temelji na njima. Zdi se mi, da je posebnega pomena in v posebno tolažbo, da v tem novem svetu, ki je pred malo stoletji sprejel luč evangelija in po božjem usmiljenju dospel do strmenja vrednega edinstva v vidnem Kristusovem kraljestvu, ko je prejel neizmerne dobrote socialne trdnosti in nadnaravnega življenja, zremo skrivnost in konkretni čudež edinstva katoliške Cerkve, te neizmerne zgradbe, ki jo je zgradila roka Odrešenikova; zgradil jo je nase, na vogelni amen (Apd 4, 11), ki vse nevidno vodi, in na nadomestno skalo, ki je vidna in jo vzdržuje božja moč, skala, katere peklenska vrata ne bodo premagala (Mt 16, 18); zgradbe, katero polagoma oblikujejo živi kamni — višji cerkveni predstojniki in verniki — zgrajeni na Njem (Kristusu), da bi bili duhovna hiša, sveto duhovstvo (pr. 1 Petr 2, 5); zgradbe, strmenja vredne zaradi

svojih ubranih črt, zaradi razporeditve zidovja, zgradbe, včasih in na kakem delu po brezbožnikih razpadle, toda kmalu znova še lepše in veličastnejše rastoče na drugih delih sveta, tako da kljubuje stoletjem; ta boreča se vojska zvestih Kristusovih vojakov, ki preplavlja vsak kotiček zemlje, dobro urejena in navajena vojskovanja pod ljubeznivim vodstvom poveljnikov — škofov in duhovnikov — in najvišjim poveljstvom papeža, edino pogumna in pripravljena bojevati bitke za vero, za obrambo in varstvo svetih pravic Boga, Cerkve in duš, to čudovito Kristusovo skrivnostno telo, ki ga nam je svetil Pavel razodel v vsej njegovi lepoti in božjem delovanju, telo, v katero smo bili mi sami po zakramentu svetega krsta vcepljeni v popolnem edinstvu: „Multi unum corpus sumus in Christo — množica nas je eno telo v Kristusu“ (Rimlj 12, 5), katerega glava je sam Jezus; iz njega prejema vse telo rast, ko se zlaga in sestavlja z vsakršno vezjo medsebojne pomoči, po delovanju, kakršno je primerno vsakemu posameznemu delu, in tako samo sebe zida v ljubezni (Ef 4, 16). Glejte živo in delujočo Cerkev, katere odlični vodstveni in gonilni organi so škofje, združeni s papežem, ki je središče in srce vsega organizma.

Škofova najtežja dolžnost je prav ta, da v svoji škofiji ohranja trojno edinstvo, po katerem se razločuje prava Cerkev: edinstvo vere in soglasne katoliške veroizpovedi, socialno edinstvo po občestvu ljubezni med vsemi člani škofijske družine, vodstveno edinstvo v ozračju mirne podložnosti in resničnega miru. Zaradi tega so pri kofovskem posvečenju prosili zanj lastnosti, ki ustrezajo njegovi strašni službi: stanovitnost v veri, čisto ljubezen, spokojni mir (obred škof. posvečenja). Tako mora ubrati svoje dušnopastirsko učenje, pri katerem ne sme nikdar zanemariti nauka o Cerkvi, tako važnega pri krščanskem oblikovanju zlasti v naših dneh. Cerkveni očetje: Ignacij, Irenelj, Ciprijan, Janez Zlatousti, Avguštin in drugi, so zapustili številne spise in celo cele razprave, da bi svojim vernikom vtisnili v spomin nauk o Cerkvi ter o njenem nedotakljivem edinstvu. Potrebno je, da

imajo vsi kristjani živ in globok čut glede pripadnosti k božji družini, h Kristusovem skrivnostnemu telesu, tisti apostolski čut, ki stori, da čutajo s Cerkvijo, žive s Cerkvijo, delajo s Cerkvijo in tudi trpe s Cerkvijo; katera je danes tako, kakor je bila v prvih časih krščanstva, mučeniška Cerkev, nič manj preganjana v škofih in kardinalih kakor v svojih duhovnikih in maožici vernikov, ki rajši izberejo izgnanstvo in ječo ter celo smrt, kakor bi izdali Jezusa Kristusa, Cerkev in svojo vest.

Morda je treba danes obžalovati, da ni mnogo tistih, ki se v resnici čutijo sinove Cerkve ter kažejo, da se zavečajo dolžnosti, ki iz tega izhajajo: vzajemnosti in dejanske udeležbe na njenem življenju apostolata in trpljenja; ni mnogo tistih, ki so pripravljeni žrtvovati svoje majhne osebne koristi, da bi se posvetili velikim zadevam Cerkve; z življenjem, z dejom, z molitvijo, s tihim in skritim žrtvovanjem. Ali ni to klic (znamenje) za pastirje duš, ki ga nalaga zgodovina, ki se danes piše s krvavo in solzno pisavo?"

Kardinal Piazza je v zelo obzirni obliki povedal, da je edinstvo Cerkve v Latinski Ameriki v nevarnosti. Že verniki, ki pridejo blizu, prav malo vedo o Cerkvi. Ko so sredi preganjanja v laplaški nadškofiji dali načrt za trideset pridig o Cerkvi, so pridigarji brž lahko opazili, da je bila poslušalcem skoraj vsaka stvar nova. Nasprotno ločine imajo zato veliko uspeha, ker ljudstvo ni poučeno. Mons. dr. Henrik Rau, ki smo ga večkrat omenjali, je na duhovniškem sestanku priznal, da ima župnik v župniji, ki šteje štirideset tisoč duš, morda kaj vpliva komaj na kakih dva tisoč vernikov. Drugi pa žive v veliki duhovni in po raznih okrajih tudi v telesni bedi. Cerkev bo do teh prišla samo z gorečimi telesnimi deli usmiljenja; po župnijah je zato treba ustvarjati pravo župnijsko karitativno gibanje, da bo Cerkev mogla kako priti do teh zapuščenih duš. Za laplaško nadškofijo so že napravil lep župnijski karitativni načrt; da bi ga le iskreno in goreče izvajali. — Na istem sestanku sta vrhovna škofijska asistenta za fantovsko in moško vejo Katoliške akcije v laplaški nad-

škofiji poročala, kako ti dve veji rasteta. Pa sta oba govorila: Bodimo odkriti in si povejmo resnico: Katoliška akcija za fante ima samo okoli tisoč pravih članov; ima okoli devetdeset središč; duhovniki vneta delujejo samo v kakih petnajstih središčih; pa je v laplaški nadškofiji fantovska Katoliška akcija glede na druge škofije na prvem ali drugem mestu. Katoliška akcija za moške pa šteje v vsej nadškofiji samo sedemsto mož, pa je tudi glede na druge argentinske škofije na prvem ali drugem mestu. — S tem zgledom hočemo samo poudariti, kako upravičena je tožba kardinala Piazza, da manjka cerkvenega in apostolskega čuta ter smisla za večje žrtve med verniki za verske zadeve. Protestantse ločine tolikokrat naravnost vsiljujejo svetopisemsko slovo in sveto pismo, a kako je n. pr. težko pridobiti slušatelje pri raznih verskih tečajih, da ti si sami kupili sveto pismo ali kako drugo versko knjigo! Seveda bi bili zelo krivični, če ne bi priznali lepih izjem. Kako je naš duhovnik lahko vesel, ko ob nedeljah vidi mlade fante, ki pridejo z misalom v roki k sveti maši ter so skoraj redno pri sv. obhajilu. Pa jim je do tega pomagala prav Katoliška akcija. Kako je zato želeli, da bi se v Latinski Ameriki lepo razvijala.

Škofje o prodiranju protestantizma v Latinsko Ameriko

Škofje so na posvetovanju v Rio de Janeiro dali ob obravnavanju vprašanja o edinstvu Cerkve na plenarnem zasedanju tudi izjavo o prodiranju protestantskih ločin v katoliško Latinsko Ameriko. Vsaj del te izjave je sporočil javnosti vatikanski Osservatore Romano dne 3. avgusta 1955:

„Kdo se vprašuje, ali ni katoliška Cerkev nasproti nevarnosti glede prodiranja protestantizma v Latinski Ameriki zavzela borbenega in napadalnega stališča za obrambo. Bolj kakor v Latinski Ameriki razpravljajo o vprašanju javno in v tisku v Združenih državah in nekaterih evropskih deželah. Konferenca, ki zboruje v Rio de Janeiro, je na svojem zasedanju v nedeljo (31. julija 1955) do podrobnosti pre-

učila vprašanje glede stališča katoliške Cerkve nasproti protikatoliškim gibanjem; ta zadeva je tudi sicer vpisana v delovnem redu posvetovanja, škofje se naslanjajo na najnovejše dokaze in statistične podatke, na drugi strani pa zro na vprašanje z jasno stvarnostjo; ob luči evangelijskega nauka ter ob pristnih apostolskih izročilih, ko jih vodi zahteva krščanske ljubezni ter nagibajo edino njihove svete dušnopastirske dolžnosti, so prišli do sledečih zaključkov:

Katoliška Cerkev bo nadaljevala svoje duhovno delo za vedno večje razširjenje resnično in pristno krščanskega življenja s sredstvi duhovne rodovitnosti, katera je božji Ustanovitelj položil v njene roke in katera so dvajset stoletij prinašala izredne sadove na vseh področjih človeškega življenja in življenja narodov.

Dolga in žalostna izkušnja vodi škofe do iskrenega prepričanja, da so razni poizkusi protikatoliškega prodiranja v dežele Latinske Amerike povzročili v posameznikih brezbriznost in mlačnost glede verske zadeve, med narodi pa se je raztrgalo moralno in duhovno edinstvo, ki je temelj njihove kulture, njihove omike in njihove zgodovine...

Kot primer protestantske gorečnosti navajamo Brazilijo, največjo državo v Latinski Ameriki. Po uradnem štetju je bilo leta 1950 v Braziliji dva milijona protestantov; V odstotkih naj bi jih bilo, kakor pravi drugo poročilo: 3.35. Vse učilišče imajo v Sao Paulo; dalje imajo 93 srednješolskih zavodov, 468 osnovnih šol, 8.065 nedeljskih šol s 36.335 učnimi močmi in več kakor pol milijona učencev. V 28 semeniščih vzgajajo več kakor petsto bodočih pastorejv. V šestdesetih mestih okoli 123 radijskih postaj oddaja njihov protestantski program; njihov tisk je dosti močan; izdajajo 191 dnevnikov in revij ter imajo okoli 25 podjettij, ki izhajajo in zalagajo njihov, knjige in revije. V svojih rokah imajo 21 bolnišnic, 15 sanatorijev in 70 dispanzerjev. Okoli 4600 pastorejv oziroma katehistov širi zmotni nauk. (Pr. Informations catholiques internationales, avgust 1955, št. 5-6, str. 21, 22). V Argentini sami lahko opazamo močno protestantsko gibanje.

„Bodite pa vršitelji besede in ne le poslušavci.“ (Jak 1, 22)

Od 25. julija do avgusta je trajalo posvetovanje škofov. Za zaključek je kardinal Piazza govoril škofom zelo pomembne besede, da so na posvetovanju prejeli zelo obilno razsvetljenje z nebes, a dolžnost škofov je, da vsak v svoji škofiji izvaja, kar so sklenili:

„Dogodek bistvene važnosti bo ostal vtisnjen v versko zgodovino celotne Latinske Amerike z obhajanjem tega veličastnega posvetovanja častljivih škofov vseh narodov celine, na katerem smo deset dni neprestano z zgledno gorečnostjo in poglobljenim preučevanjem obravnavali najtežja in najbolj nujna vprašanja cerkvene organizacije in krščanskega življenja. Posvetovanje je bilo sicer naporno, vendar pa plodovito za prihodnost vaših škofij in vaših dežel.

Začelo se je drugi dan po nepozabnem evharističnem zmagoslavlju z vzvišeno besedo papeževu, čigar blagoslovljeno navzočnost smo čutili ves čas posvetovanja, ko je sam točno začrtal potek našega dela. Sedaj pa mi je drago zaključiti posvetovanje, da uporabim besedilo iz katoliškega lista svetega Jakoba, prvega jeruzalemskega škofa: „Vsak dober dar in vsako popolno darilo je od zgoraj in prihaja od Očta luči“ (Jk 1, 17). O tem smo imeli srečno izkušnjo vsak trenutek svojega zborovanja: Oče luči je resnično z božjo razsipnostjo razlikoval v misli in sreča nebeško razsvetljenje, ko je utiral pot včasih nepričakovanim rešitvam. In tako moremo to posvetovanje imeti za najboljši dar božje Modrosti ter popolno darilo Besede in Luči, ki je postala naš vodnik in najvišji Pastir duš. A ne smemo misliti, da se je nebeško izžarevanje izčrpalo v zaključenem krogu posvetovanja. Oče luči, pri katerem ni spremembe ne sence menjave (Jk 1, 17), bo gotovo nadaljeval s svojimi darovi luči in milosti za uresničenje tega, kar je tu navdihoval v blagor škofij in duš, ki so vam izročene.

Posvetovanje se, v kolikor gre za razpravljanje, zaključuje, a se obenem začneja glede uresničevanja: začneja se

na vaši neizmerni celini, na vaših ne-
skončnih poljih apostolata, pri ljudstvih,
ki so žejna luči in milosti, ljudstva, ki
so pričakovala in molila za dober uspeh
posvetovanja in sedaj pričakujejo sadov
iz rok svojih Pastirjev. in še nas pri-
haja sveti apostol Jakob spodbujati s
svojo odločno in skoraj trdo besedo: „Bo-
dite pa vršitelji besede in ne le poslu-
šavci, ki bi sami sebe varali“ (Jk 1,
22). Gotovo nihče izmed vas ne bo hotel
varati svoje vesti in upravičenega pri-
čakovanja svoje črede. Živa (realistič-
na) podoba o zrcalu, katero navaja apo-
stol, v katerem je človek gledal lastni
obraz... pa je šel in takoj pozabil, kak-
šen je bil, ter storil drugače kakor člo-
vek, ki se pogleda v popolno postavo
svobode in vztraja (Jk 1, 24-25), bi
mogla tudi predstavljati različno stališče
glede na konferenco, ki je bila kakor
zrcalo stvarnosti (resničnosti), v kate-
rem je vsak izmed vas gledal obraz
svoje lastne škofije in naroda: tam je
za radostjo opazil tiste poteze, katere
ustrezajo božji podobi, ki jo je krščan-
stvo vtisnilo, a je zazrl tudi z bolečino
sence, spake (nakaze), neke znake, ki
naznanjajo ohromelost in smrt; in v so-
glasju z drugimi je napravil sklepe glede
nujnih in primernih odpomočkov (zdra-
vil). Kdo bo sedaj hotel biti tak, ki je
postal pozabiljiv poslušavec? Ali ni vsak
izmed vas rajši trdno odločen biti
vršitelj dela, da bo po svojem delu bla-
žen (Jk 1, 25)?

Sklepe konferenc smo jasno izrazili
pod vidikom zdrave dušnopastirske prak-
tičnosti. Treba pa je dodati, da pome-
niljo cilje, ki jih je treba doseči; da so
sklepi taki, da zahtevajo trajno, soglas-
no in potrpežljivo prizadevanje; da
verske okoliščine v vaših škofijah niso
povsod iste in je zato treba zdravila
uporabljati (naobračati) razsodno glede
na potrebe in da je spodbude treba ures-
ničevati z razumnim stopnjevanjem; da
pri izvrševanju dobro premišljenega na-
črta zelo pogosto pridejo vmes razno-
vrstne težave, ki se na prvi pogled zde
nepremagljive; da pa zaradi tega ne bo
dovoljeno odnehati od začetega dela ter
niti za trenutek ne zaspati v zagreše-
nem brezdelju.“

Štiri lastnosti pravega škofa

Končno kardinal Piazza pokaže vsem
navzočim pravo podobo katoliškega ško-
fa oziroma višjega cerkvenega predstoj-
nika, če hoče v resnici izvesti velike na-
črte: Voditi ga mora zavest velike odgo-
vornosti, trdna odločnost in stanovitnost
pri izvrševanju sklepov in načrtov, nad-
naravno zaupanje in duh molitve:

„Dovolite mi pa, da vam z bratsko
prostodušnostjo svetujem, po kakšnem
vodilu se mora ravhati škof, da bo v
svoji škofiji uresničil načrt, ki mu ga
je svetovala konferenca.“

1. Predvsem je škofu pri vsakem nje-
govem dejanju in vsak trenutek potreb-
na jasna in globoka zavest dolžnosti in
obveznosti, katero je prevzel pred Bo-
gom, pred Cerkvijo in pred dušami, ki so
mu bile zaupane. Dobro vemo, da niso
ovce za pastirja, marveč pastir za ovce.
Pavlova beseda: „Jaz pa bom prav rad
vse žrtvoval, tudi sam sebe popolnoma
žrtvoval za vaše duše“ (2 Kor 12, 15)
izraža trajno razpoloženje škofa, ki se
zaveda svojih odnosov do svoje duhov-
ščine in do svojega ljudstva. Dalje naj
bo prepričan, da predlogi, ki jih je iz-
rekla konferenca, ustrezajo resničnim in
višjim koristim tudi njegove škofije, ki se
morajo torej nujno izvesti, kolikor za-
htevajo resnične potrebe in možnosti, če-
prav za ceno osebnih žrtv. Škof nikdar
ne sme pozabiti, da je „križan“, toda sku-
paj s Kristusom, ki ga je na poseben
način zaznamoval s krvavim pečatom
svojega duhovništva. Za to mu mora biti
vedno mogoče ponavljati s svetim Pavlom
znano trditev: „Zdaj se veselim v trplje-
nju za vas in s svoje strani na svojem
mesu dopolnjujem, kar nedostaja brid-
kostim Kristusovim, za njegovo telo, ki
je Cerkev; zakaj zanj sem postal slu-
žabnik“ (Kol 1, 24-25).

2. Bolj kot kdaj sta škofu potrebni
trdna odločnost pri lotevanju pobud, ki
so mu jih predlagali, in stanovitnost, da
jih izvrši do kraja. Naj ne pozabi, da mu
je bilo pri obredu njegovega posvečenja
po zahvalni pesmi ob njegovem ustoli-
čenju slovesno rečeno: „Naj se utrdi tvo-
ja roka in povzdigne desnica; pravičnost
in sodba naj bosta priprava tvojega se-
deža.“ Za izvršitev del pravičnosti in za
avedjavljenje prave in preišljene sodbe

škofu nikdar ne smeta manjkati kreposti nepremagljive odločnosti in stanovitnosti. In često naj premišljuje podobno škofa, ki mu jo je posvečevalec načrtal v molitvi pri hvalospevu (prefaciji): Naj bo po vnemi neutruđen, goreč po duhu, naj sovraži napuh, ljubi ponižnost in resnico; naj je nikdar ne zapusti, ko bi ga zmagala ali hvala ali pa strah.“

3. Poleg tega pa mora škofa držati pokonci razsvetljeno, zavestno in na nadnaravnih nagibih zgrajeno zaupanje. Malodušnost pred težavami začetih apostolskih del je daleč najbolj škodljiva tako njegovemu duhu kakor njegovi službi; črnogledost je kakor megla, ki zakriva resnični pogled, žalosti dušo ter hromi voljo in vest. Naj ima zaupanje v zvestobo svoje duhovščine in s čustvom iskrene ponižnosti tudi v lastne moči, ki jih božja milost podpira.

Pisatelj knjige, ki jo je napisal za škofove, primerno opozarja: „Bog ima povsod svoje izvoljence in tudi v manj cvetočih škofijah je deset, štirideset, sto pravičnih, ki pričakujejo ukaza, naj vztrajajo v svoji veri ter se posvete najbolj plodovitemu apostolatu. Zdrava jasnost,“ nadaljuje pisatelj, „pomaga v borbi, podpira po porazu, daje moč ob nasprotnem napadu, prezira zmote nasprotnikov ter vedno zna iz hudega posneti dobro, iz ovire dobiček“ (Memoriale vitae et sanctitatis episcopalis, Vatikanska tiskarna 1950).

4. Vsak škof ima končno na razpolago zase nepremagljivo silo: zatekanje k Tistemu, ki iz blagohotnosti v nas dela, da hočemo in delamo (Flplj 2, 13). V vsaki okoliščini in vsaki potrebi naj sam goreče moli ter naj k molitvi povabi svoje otroke; svoje duhovnike, Bogu posvečene device in laike, med katerimi nikdar ne manjka duš, ki žive v pristrčni zvezi z Bogom in morejo postati uspešni posredniki. — Ali ni škof v odlični meri homo Dei — božji mož? Ali ni veliki duhovnik, vzet izmed ljudi in postavljen za ljudi v tem, kar se nanaša na Boga, da daruje dari in daritve za grehe (Hebr 5, 1)?

Kakor je božja beseda na njegovih ustnicah orožje resnice, ki nezmotljivo najde pot do človeških src, tako tje nje-

gova škofovska molitev orožje milosti, ki gotovo prodre do božjega Srca.

Prav všeč mi je bilo presenečenje, ko sem našel v aktih in odlokih vašega plenarnega cerkvenega zbora strmenja vredno molitev: Gratiarum actio et petitio pro fidelibus et populis Americae Latinae, katero je Leon XIII. z brevom obdaruil z odpustki. Izražam željo, naj bi postala, če že ni, uradna molitev, mogoče prevedena v ljudski jezik, ki naj bi jo molili vsako leto vsaj enkrat na dan, ki naj bi bil posvečen molitvi za ohranitev in krščansko pripadnost Latinske Amerike.“

Kardinalove misli so res lepe in jih more nase lepo naobrtniti tudi vsak dušni pastir.

Hvaležnost nebesom in zvestoba papežu

(Konča pa kardinal Piazza veliko posvetovanje z besedami:

„Prav kmalu se bomo zbrali, da se zahvalimo Bogu, Očetu luči, za milosti, ki nam jih je podelil, Devici miru in Porodnici luči, ki nam je nudila svojo materinsko pomoč, angelom varuhom in svetim zavetnikom vaših narodov in vaših škofij. — Sedaj izpolnim še dolžnost, da izrazim svoje veselje in veselje svete stolice nad vsemi, ki ste se udeležili konference in prav posebno nad tistimi, ki so bolj neposredno pripomogli do tolažilivega uspeha dela in napravljenih sklepov.

Ne bi mogli boljše izraziti zaključnega dejanja poklonitve, vdanosti in hvaležnosti svetemu očetu Piju XII. kakor z besedami, ki jih je francoska duhovščina leta 1661 nasloviła na Aleksandra VII.: „Preblaženi oče, ti si, v katerem in po katerem je škofovstvo eno; kateri se zato po pravici imenuješ vrh duhovništva, vir cerkvenega edinstva, slame Cerkve in prvak škofovske krone. Naj se torej po tebi zgodi, da bomo vsi isto govorili in ne bo med nami razkolov. Naj bo, pravim, mir v tvoji moči.“

V kapeli Zavoda presvetega Jezusovega Srca so škofje zapeli zahvalno pesem ter tako zaključili pomembno posvetovanje.

IV.

Beseda škofov duhovščini in vernikom

Preden so se škofje razšli, so vsem duhovnikom in vernikom Latinske Amerike poslali posebno izjavo, kjer poudarjajo glavne misli, ki so jih obravnavali na posvetovanju. Izjavo navajamo v celoti:

„Potem ko smo skrbno preučevali različna vprašanja, ki so nam jih predložili, naj jih preučujemo ter smo napravili sklepe, ki jih bo primerno mogla spoznati vsa cerkvena hierarhija v Latinski Ameriki, čutimo potrebo, da se obrnemo na svetno in redovniško duhovščino, na redovnice in na vernike raznih narodov, ki so bili zastopani na konferenci, da jim izrazimo svojo globoko hvalečnost za duhovno pomoč njihovih molitev in za posebno zanimanje, s katerim so nas spremljali v tako znamenitih dneh. Naj Bog blagoslovi to gorečo in požrtvovalno duhovščino in ta blagoslov naj bo v duhovno korist naši službi izročenih vernikov.

Preden končamo to delo, in ker se zanašamo, da bo napravljene sklepe mogoče uresničiti samo z nesebičnim, gorečim in sposobnim sodelovanjem vseh, sodimo, da je potrebno opozoriti naše duhovnike in vernike na najvažnejše točke, ki smo jih načeli na tej konferenci, zaradi njihove posebne in temeljne važnosti.

1. Pomanjkanje duhovnikov

Preučevanje položaja naših narodov je še enkrat bolj pokazalo: če je po eni strani neizmerni dar katoliške vere, hvala Bogu, še vedno skupna dediščina vseh teh narodov, je po drugi strani neizogibno potrebno, da omenjena dediščina raste tako, da se taista vera vedno bolj in bolj razširja ter popolnoma oblikuje mišljenje, navade in ustanove naše celine. Za doseg tega pa je neizogibno potrebna predvsem številna, krepostna in apostolska duhovščina, ki more uresničiti bolj obsežno in globoko pokristjanjenje, kakor ga Latinska Amerika nujno zahteva.

Zato je torej konferenca imela za srednji predmet svojega dela temeljno

vprašanje, ki muči naše narode, to je: pomanjkanje duhovnikov.

Konferenca sodi, da je najbolj nujna potreba Latinske Amerike goreče, neutrudljivo in organizirano delo za duhovniške in redovniške poklice in zato goreče kliče vse: duhovnike, redovnike in vernike, da plemenito sodelujejo pri dejavni in vztrajni borbi za poklice.

Zato je treba vzgajati vest o resnosti in važnosti vprašanja; treba je naglašati odgovornost, ki jo imajo pri njegovi rešitvi duhovščina, vzgojitelji, vsi verniki in prav posebno starši, ki morajo biti najuspešnejše orodje pri delu za poklice.

Ko bo vzgojena vest glede vprašanja, je treba uporabiti orožje molitve in apostolata. Molitev je prvo, najbolj mogočno in nenadomestljivo sredstvo za vzbujanje poklicev, ker nas je sam Jezus Kristus učil, da je treba moliti, da dobimo delavcev za njegovo polje: „Prositi gospoda žetve, naj pošlje delavcev na svojo žetev.“

Goreča molitvena borba, združena z obsežnim, urejenim in vznesenim delom, bo dala obilni žetvi v Latinski Ameriki evangelijskih delavcev, katerih potrebuje.

Zato je zelo živa želja te konference, da bi delo za duhovniške poklice imeli v vseh škofijah za temeljno in nenadomestljivo delo, ki mora vse zgibati in katero zasluži ljubeznivo vnemo in dejansko pomoč vseh.

Prav tako želimo, da podpirajo in pospešujejo v naših deželah delo za poklice redovnic, organizacijo, ki ima svoja pravila (AAS I. 47 (1955), str. 266; 298—301).

S čustvi očetovske hvalečnosti se spominjamo in pohvalimo redovnike, ki v naših dneh neutrudljivo delujejo v sodelovanju s svetno duhovščino, da ohranjajo in množe krščansko življenje vernikov, ter redovnice, katere z molitvijo in mnogovrstnimi oblikami apostolata in strežbe nudijo uspešno svojo pomoč pri uresničevanju evangelijskega poslanstva na naši celine.

Nočemo opustiti priložnosti, da se ne bi spomnili tudi laikov, kateri se zavajajo daljnosežne važnosti in skrajne potrebnosti apostolskega dela, pri katerem Cerkev napenja vse sile, ter se bori v

eni ali drugi apostolski organizaciji v polni podložnosti navodilom in odredbam rimskih papežev in svete hierarhije z resnično razporeditvijo sil na župnijskem, škofijskem in narodnem področju. Katoliški akciji in drugim apostolskim družbam pošiljamo svoj iskren izraz veselja za zaslužno delo, ki so ga doslej izvršili, ter svojo očetovsko besedo poguma, da vedno bolj množe svdje vrste ter z obnovo vztrajnostjo nadaljujejo z nalogami, ki so jim bile določene.“

2. Verski pouk

„Skupaj z borbo za poklice se tje treba lotiti druge, ki ni nič manj temeljna in nič manj splošna: borba za verski pouk.

Ko preučujemo položaj na naši celini, nas nagiba k tolažbi ugotovitev glede silnega apostolskega dela, ki se je tu izvršilo in se vrši. Treba se je zahvaliti in blagoslovljati plemeniti napor pridigarjev, vzgojiteljev, katehistov in vseh, ki se bore v apostolskih organizacijah za razširjenje krščanskega nauka. Kljub temu pa ni mogoče utajiti, da našemu ljudstvu zaradi pomanjkanja duhovščine, ki smo ga prej omenili, pogosto še manjka potrebnega poučenja, medtem ko je zaklad naše katoliške vere ogrožen po številnih sovražnikih, ki poskušajo ugrabiti najboljšo duhovno dediščino Latinske Amerike.

Sveta Cerkev je po božji naredbi hraniteljica krščanskega nauka, kateri temelji na večnih in neporušljivih načelih resnice in daje odgovor na vsa tista vprašanja, ki zadevajo ali neposredno ali posredno človekovo duhovno in нравno življenje, da človek popolno uresničuje poklic božjega otroštva in postane vreden nebeskih obljub. Toda ta nauk je znan preveč površno in zato morejo sovražniki vere tako pogosto sejati dvom, da žanjejo brezbriznost in celo odpad ali pa nevero.

Ni mogoče podcenjevati te nevarnosti: nasprotniki naše katoliške dediščine so mogočni pod različnimi vidiki; in zelo bridko je priznati, da v mnogih primerih naši verniki niso zadosti pripravljeni, da bi preizkušnjo premagali. Zato pa je nujno bolj močno in bolj globoko delo za verski pouk in vzgojo.

Kristusov nauk morajo vsi bolj obsežno poznati. Njegova luč mora razsvetljevati razum, da se bo oblikovala krščanska vest.

Iz tega sledi, da je treba prav posebno skrbeti za bolj obsežno in temeljito pripravo tistih, ki morajo po svojem poklicu biti učitelji drugih. Ne le pripravniki za duhovništvo morajo dobiti oblikovanje, ki ustreza sodobnim zahtevam; ustrezajoče oblikovanje se zahteva tudi od tistih, ki jih tje Bog poklica, da opravljajo vzgojno delo med otroki in mladino ter v tej obliki apostolata iščejo svoje osebno posvečenje; ti redovniki in redovnice morajo imeti resnično sposobnost za izvrševanje te vzvišene službe. Tudi tiste plemenite duše, ki opravljajo dobro delo poučevanja krščanskega nauka, naj se spominjajo, da nihče ne daje, česar nima; zato se morajo potruditi, da bodo imeli polno poznanje resnic, ki jih morajo poučevati.

Če se bodo združile sile vseh, se bo doseglo bolj plodovito in bolj uspešno delo. Duhovščina bo v prvi vrsti okrepila svoje pokristjanjevalno delo ter razprševala s pridigo, katehezo in drugimi oblikami poučevanja temo nevednosti. Na drugi strani pa bodo redovniški vzgojitelji imeli za svoje posebno poslanstvo ne le pripravljati gojence za akademike, marveč zlasti tudi oblikovati v njih globoko in docelno krščansko vest. In to delo za oblikovanje prave vesti naj predvsem obsežno podpirajo laiki, ki imajo visoko čast, da sodelujejo v vrstah Katoliške akcije.“

3. Socialno delovanje katoličanov

„V naših ušesih bridko odmeva glas našega svetega očeta: „Kdo in predvsem kateri duhovnik ali kateri kristijan bi mogel ostati gluh za krik, ki izvira iz globine (človeštva) in kateri v svetu pravičnega Boga kliče k pravičnosti in bratstvu?“ (Božična poslanica Pija XII. dne 24. dec. 1942; AAS, I, 35 (1943), str. 16).

Zato z njegovo Svetostjo s hrepenejem pričakujemo, da bomo videli, čimprej bo mogoče, iz ruševin starega in v razvaline razpadlega sveta vstajati nov svet, bolj zdrav, pravno bolj urejen in bolj v skladu z zahtevami človeške na-

rave (Poslanica ob peti obletnici, odkar se je začela druga svetovna vojna: 1. sept. 1944; AS, 1. 36, str. 250).

Cocialni razgled, ki ga nam mudi celina Latinske Amerike, nam dovoljuje pripombo, da kljub množini dobrin, ki jih tje božja previdnost vanjo položila v dobro svojih prebivalcev, dejansko ne uživajo vsi od tako bogatega zaklada, ker mnogo prebivalcev, zlasti izmed delavcev in kmetih in v mestu, še živi v tesnobnem položaju.

Tako objokovanja vreden položaj telesnega (materialnega) življenja, ki očitno spravlja v nevarnost splošno blaginjo narodov in njihovega napredka, nujno in neizogibno vpliva na duhovno življenje tega številnega prebivalstva.

Na posebej način opazujemo globoko in hitro preobrazbo, ki se uresničuje v socialnih zgradbah v Latinski Ameriki zaradi silnega razvoja industrializacije, in nujna skrb nas sili, da bi to industrializacijo oblikovala in oživljala krščanska misel, ki je pri njej tako pogosto manjka.

Zato se zahteva, da je Cerkev dejansko zraven, da vpliva na gospodarsko socialni svet, da ga usmerja z lučjo svojega nauka ter oživlja s svojim duhom.

Ta navzočnost se mora uresničiti v treh oblikah: z razsvetljevanjem, vzgojo, delovanjem.

Prva naloga, to je razsvetljevanje, se izvršuje tako, da se razširja socialni nauk Cerkve, tako da bo postal lastnina vsega katoliškega občestva. Ta nauk je po besedi njegove Svetosti Pija XII. potreben in obvezen; spada k celotnemu evangeljskemu nauku in krščanski mravnosti in ga je zaradi tega treba vključiti v katehezo, ga znanstveno urejeno (sistematično) poučevati v semeniščih, zavodih, na vseučiliščih, pri krožkih Katoliške akcije in krščanskega oblikovanja.

Potrebno je vse katoličane vzgajati v izpolnjevanju socialne dolžnosti. To je druga potrebna naloga.

Duhovnikova dolžnost tje, da silno dela za oblikovanje žive in delavne socialne zavesti, in Katoliška akcija ima tudi pri tem delu daljnosežno nalogo.

Po papeških naukih ima krščanska misel za najvažnejšo sestavino dviganje potrebnih slojev; odločno in plemenito ostvarjenje tega ima vsak Kristusov učenec ne le za časn napredek, marveč tudi za izpolnjevanje npravne dolžnosti.

Zato pa se zahteva delovanje. Katoliški laiki, dobro poučeni in oblikovani, imajo posebno in nenadomestljivo nalogo, da dajejo duha in življenje gospodarsko socialnemu svetu.

4. Pokristjanjevanje domačega prebivalstva

Pri trudu za to, da bi se čutila navzočnost Cerkve pri rešitvi težkih vprašanj socialne pavičnosti, naj se ne pozabi dolžnost primerno upoštevati potrebe domačega prebivalstva (población indigena), to se pravi tistega sloja, ki je zaostal v svojem kulturnem razvoju in tvori za Latinsko Ameriko posebno važno vprašanje.

Cerkvi v čast je, da se je lotila dela za njegovo omiko in pokristjanjenje; njej v čast tje, da ga je branila protitistim, ki so ga ob drugih časih hoteli zlorabljati; njej v čast je, da mu je vlila globok verski čut, ki samo pričakuje vztrajnega dela, da se „Indijanec“ častno vključi v naročje resnične omike.

Misijsko delovanje med neverniki napolnjuje najlepše strani cerkvene zgodovine v Ameriki. Naj se to delo slavno nadaljuje po zaslugi apostolskega duha, ki še močno živi v duši naših misijonarjev. Hočemo tudi pohvaliti plemenite pobude, ki se vzbujajo v naših deželah v korist misijonom, tako da že računamo z ustanovami za vnanje misijone ter ženskim misijskimi redovnimi družbami. Kličemo obliko nebeških milosti, da bi rastle to seme, ki tje v naših zemljah vzkliklo.

Pobožnost do presvetega Rešnjega Telesa in Matere božje

„To so torej glavne misli, ki jih nudimo v premišljevanje duhovščini in vernikom, ko končujemo to zborovanje, ki se tje sešlo v Rio de Janeiro po tako veličastnem zmagoslavju Jezusa v presvetem Rešnjem Telesu. Kar same od sebe nam prihajajo na ustnice besede iz bogoslužja: „Congregavit nos in unum

Christi amor — Ljubezen Kristusova nas je združila v eno.“ V Zakramentu ljubezni je studenec nadnaravne sile za izpolnjevanje naloge, ki nam jo je Cerkev zaupala. Naj naši duhovniki in verniki ne pozabijo, da bodo v sveti daritvi, v pogostem in dnevnem svetem obhajilu, kakor tudi v pobožnosti do presvete Device Marije, Matere in Kraljice Latinske Amerike tudi oni našli skrivnost rodovitnosti za apostolsko delo, ki ga morajo uresničiti v tej uri tako velikih odgovornosti za Ameriko.

Razlog za največjo tolažbo in pogum nam je bila najplemenitejša udeležba slavno vladajočega svetega očeta, ko je hotel biti navzoč pri našem zborovanju zlasti s tem, ko nam je poslal zelo važno apostolsko pismo „Ad Ecclesiam Christi“, ki je bilo za nas „Magna Carta“ pri delu in zaključkih konference.

Z najglobljim zadoščenjem pošiljamo vsem očetovski apostolski blagoslov, ki ga nam je izvolil dati njegova Svetost ter ga raztegnil na duhovnike, redovnike, redovnice in vernike v Latinski Ameriki.“

☆

Vsaj deloma smo v teh razpravah spoznali velika vprašanja, ki mučijo katoliško Cerkev v Latinski Ameriki. Vsi škofje v Latinski Ameriki so dobili podrobne sklepe s konference, da bi jih preučili in lepo naobračali na potrebe v svojih škofijah. Iz poročil ter izjav moremo razbrati, da proti protestantskemu prodiranju ne bodo zavzeli kakšnega bor-

benega stališča, marveč priporočajo večjo katoliško apostolsko delavnost na vseh področjih. Nekoliko moti, da se škofje v svoji izjavi niso dotaknili izseljenskega vprašanja. Žalostna je bila n. pr. ugotovitev, da ima komaj dvajset odstotkov župnij v Latinski Ameriki svojo župniško šolo. — Ustanovili so stalni odbor vseh škofov Latinske Amerike, ki bo imel svoje središče v Bogotá v Kolumbiji. Njegova posebna dolžnost bo: skrbeti zlasti za skupno sodelovanje vseh katoliških organizacij ter pripravljati nadaljne konference škofov Latinske Amerike. Škofje so še posebej sklenili, da bodo najboljše bogoslovce in duhovnike zaradi bolj popolne izobrazbe pošiljali v Rim v papeški zavod Pio Latino Americano ter v Brazilski papeški zavod. — Požrtvovalnost slovenskih duhovnikov, redovnikov, redovnic in vernikov ki se mude v Latinski Ameriki, bo tudi lahko nekaj pripomogla, da se izboljšajo težke razmere Cerkve v Latinski Ameriki.

Uporabljeni viri: Acta Apostolicae Sedis, 1. 47 (23. avg. 1955), str. 539—544 (Ap. pismo Ad Ecclesiam Christi), Osservatore Romano, 27. julija 1955, str. 1; 28. jul. 1955, str. 1—2; 31. jul. 1955, str. 1—2; 1-2. avg. 1955, str. 2; 3. avg. 1955, str. 1; 6. avg. 1955, str. 1—2 (tu so objavljene izjave kardinala Piazza ter izjava škofov o prodiranju protestantizma v Latinsko Ameriko); Oss. Rom. (argentinska izdaja), 13. okt. 1955 (izjava škofov ob zaključku konference); Herder Korrespondenz, 1. 10. zv. I, okt. 1955, str. 15—17.

„Qui Passionis dominicae mysteriae celebramus, debemus imitari quod agimus. Tunc ergo vere pro nobis hostia erit Deo cum nos ipsos hostiam fecerimus“ (San Gregorio Magno, Dial. IV, 59).

„Prepad je med duhovnikom in ljudstvom, zato se versko življenje v Franciji ne razvija“ (Alberto de Mun).

„Velika človeška družina je v tesni zvezi z načinom duhovnikovega življenja; pomanjkljivosti v njegovem življenju, so oslabele družbe, zmage v njegovem najbolj intimnem življenju pripravljajo zmage vesoljstva“ (Kard. Suhard).

JUGOSLAVIJA

Mašniško posvečenje je prejel v škofijski kapeli v Mariboru p. Frančišek M. Žurman OFM. Novomašnik je doma iz Podlehnikar, župnija Sv. Trojica v Halozah.

„Družina“, edini verski listič v Sloveniji, je s 23 številkami zopet dopolnil eno leto življenja. V zadnji številki je povedano: „Novih naročnikov ne moremo sprejemati.“ Ne pove pa zakaj, ker pač ne sme objaviti, da v Jugoslaviji ni svobode verskega tiska.

V Vrtojbi, v Komnu na Krasu in v Kopru so se vršili v zadnjem adventu misijoni. Komenski misijon je bil 45. po številu v goriški apostolski administraturi in povojnem času. Misijoni so presenetljivo lepo uspeli. Poleg teh so bili misijoni med zadnjim adventom še v Kobaridu, šmartnem, v štanjelu in Gorkem.

Ob 50-letnici celodnevne češčenja sv. R. T. v ljubljanski škofiji in 50-letnici odloka o pogostnem sv. obhajilu je naslovni škof administrator mons. Vovk napisal pismo vernikom, ki so ga brali na prvo adventno nedeljo pri oznanilih.

V okrožnici duhovnikom povdarja škof Vovk pomen talarja za duhovnika in spominja na 54. člen Zakonika ljubljanske škofije. — Duhovnikom je bil razposlan načrt za pridige v cerkvenem letu 1955/56.

Ljubljanski dnevnik se je 29. oktobra v „Turjaški priliki“ obregnil ob velikaškega kaplana Joška Klemenca.

Ekspozit Jože Rozman, Veliki Gaber na Dolenjskem, je zložil „Dvanajst blagoslovnih pesmi“, ki jih je odobril škof. ordinarijat v Ljubljani. Partitura stane 100 din. Naročila sprejema skladatelj.

V Selah pri Šumberku je umrl zlato mašnik g. Jože Podlipnik. Na zadnji poti ga je spremlilo 17 duhovnikov v dekanom Al. Zupancem na čelu. Rajni sobrat je bil vesten dušni pastir in je do zadnjega pisal svoje pridige. V osebnem

življenju je bil skromen, velik trpin in kristalno čist značaj.

G. Jože Poje, upravitelj na Javoru pri Ljubljani, je bil zaradi bolezni na lastno prošnjo razrešen službe. Za upravitelja je bil imenovan Leopold Klančar, vikar namestnik na Prežganjem.

G. Dušan Rueh, kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani, je bil 31. oktobra promoviran za doktorja bogoslovja na ljubljanski teološki fakulteti.

Dr. Nikola Dobrečič, primas srbski in nadškof Barski, je v 84 letu starosti umrl v bolnišnici v Zagrebu. Pokojni je vedno rad obiskaval Slovenijo. Bolezen in smrt ga je dohitela, ko se tje vračal iz inozemstva domov.

Nastavitve v lavantinski škofiji: Novomašnik Jožef Horvat je postal kaplan pri Sv. Marjeti niže Ptuja, Janko Kač od Sv. Pavla pri Preboldu pa kaplan pri Sv. Marjeti ob Pesnici.

Prestavitve v lavantinski škofiji: Jožef But je šel od Sv. Marjete niže Ptuja za kaplana v Ljutomer; Jožef Čeh iz Gornje Radgone za kaplana na Vransko; Jožef Golob, kaplan v Celju, za kaplana pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini; semeniški duhovnik Vladimir Rutar je nastavljen za kaplana v Celje; Franc Veselič, doslej vikar namestnik pri Sv. Marjeti niže Ptuja, je imenovan za župnega upravitelja pri Sv. Marku niže Ptuja in vikarja pomočnika na Polenšaku.

Redovniki na župnijah v lavantinski škofiji: Salezijanec Miloš Briški je postal kaplan pri Mali Nedelji, njegov sobrat Alojz Kovačič pa župni upravitelj v Koprivnici; jezuit p. Jakob Laura je imenovan za župnega upravitelja župniji Marija Brezje; p. Radovan Rudež je imenovan za župnega upravitelja na Vurbergu; p. Linus Smrekar je postal župni upravitelj pri Sv. štefanu pri Žusmu.

Upokojeni so: Jožef Podplatnik, župnik na Polenšaku; Franc Spindler, žup-

nik pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, K Sv. Lovrencu na Draskem polju je prišel za župnika Jožef Gutman, dosedaj vikar namestnik v Murski Soboti. Upokojen je tudi Franc Strušek, župnik v Šmihelu nad Mozirjem.

Iz ječe izpuščeni so bili: Pat r Ludvik Lederhas SJ, dr. Marijan Dokler in Stanko Jeglič.

ARGENTINA

Dr. Ignacij Lenček tje odpotoval za nekaj mesecev v Evropo.

Sobrata Alojzij Stare in Branko Rozman sta doktorirala na slovenski bogoslovni fakulteti v Adrogué. Prvi (dogmatična skupina) je kot tezo predložil: Mariologija sv. Germana I, carigrajskega patriarha, drugi pa (biblična skupina): Politično vstajenje Izraela po preteklih.

G. Anton Gosar, do sedaj kaplan v Pergamino, je bil prestavljen za kaplana v Colón, prov. Buenos Aires.

NEMČIJA

Osemdeset let je dočakala Matija Škoda v Herzige bei Hamm, Westfalen, mati duhovnika g. Škoda, ki je kot 20-letni mehanik šel študirat v poderbornski škofiji za duhovnika. Leta 1941 je pel novo mašo in danes pastiruje v Dortmundu-Evig, v župniji sv. Barbare.

ITALIJA

V videmski nadškofiji, ki je v decembru izgubila 83-letnega nadškofa dr. Nogara, je prišel na slovensko župnijo Ljeso prvič v zgodovini fare tuj duhovnik. Šovinistični elementi so uspeli, da je bil dosedanji slovenski duhovnik g. Artur Blazuto prestavljen. Zaenkrat je doma med rojaki Terskimi Slovenci.

U. S. A.

Vsi sobratje duhovniki so naprošeni, da bi molili za srečen iztek neke važne in splošne zadeve sv. Cerkve.

NOVE KNJIGE

Ivan Ahčin: Sociologija. Druga knjiga, prvi snopič. Založila in izdala Družabna pravda, Bs. Aires 1955. str. 386.

Ko je proti koncu leta 1953 izšel prvi del Ahčinove Sociologije, smo to delo vsi z veseljem in ponosom pozdravili. A najbrž se je ta ali oni bal, če bodo naslednji zvezki res mogli iziti. Zato je bilo veselje tem večje, ko je letos izšel prvi snopič druge knjige. V tem delu obravnava prof. Ahčin tri izredno važne oblike socialnega življenja, namreč družino, stanove in narod. Najbolj obširno obdelava pisatelj družino, kar je zaradi pomembnosti in zaradi današnjega položaja družine popolnoma razumljivo. Najprej poda bistvo družine, nato kratek zgodovinski pregled, podrobno pa se ustavi ob družini in zakonu v današnjem času. Prof. Ahčin piše predvsem kot sociolog, a pri obravnavanju družine gre večkrat dalje in prikaže zakon in družino tudi s teološke, pravnomoralne in psihološke strani. Posebej obravnava tudi položaj moškega in ženske izven zakona.

Drugi del knjige govori o socialnih

razredih in stanovih. Vprašanja, ki jih pisatelj tu obravnava, so zelo aktualna. Škoda, da prof. Ahčin ni nekoliko bolj podrobno obdelal področje poklica, ki je za vsakega osebno velikega pomena. Veliko pozornost pa posveča stanovski ureditvi družbe in prinaša obilo zgodovinskega materiala o korporacijah, za ta obseg knjige morda celo nekoliko preobširno.

Zadnji del knjige ogovori o narodu. Pisatelj določa najprej pojem naroda, njegovo razmerje do družbe in države in obravnava podrobneje celo vrsto perečih problemov, kot n. pr. rast naroda, vprašanje izseljenstva in begunstva, patriotizem, nacionalizem, internacionalizem.

Delo odlikujejo iste lastnosti kot že prvo knjigo: jasno in poljudno podajanje, znanstvena natančnost in razgledanost v najnovejši literaturi, posebno upoštevanje nauka Cerkve, pregledna in metodična razporeditev snovi, tako da je knjiga posebno pripravna kot priročnik, bodisi za osebni ali skupinski študij, bodisi če človek išče pojasnila in odgovora na posamezna vprašanja. V ta namen zelo dobro služi podrobno stvarno kazalo.

Vsakemu poglavju dodaja pisatelj obširno bibliografijo v skoraj vseh svetovnih jezikih. Žal so se tu kakor sploh rado pri imenih vrinile nekatere tiskovne napake, ki nekoliko motijo. Glede del, ki jih pisatelj navaja, bi bila najbrž koristna bolj stroga izbira. Kdor si bo iz navedenih imen želel izbrati delo za nadaljni študij, bo verjetno prišel v precejšnjo zadrego. Knjige ki jih navaja dr. Ahčin, so zelo različne vrednosti, tudi doba, v kateri so bile napisane, je precej različna. Ali bi ne bilo bolj primerno, navesti malo manj imen, a navedena dela kratko označiti, da bi se čitatelj lažje orientiral. To in ono delo bi v literaturi najbrž brez škode izpadlo, a na drugi strani bi si človek še to in ono ime želel, posebno iz literature o zakonu, ki je v zadnjem času zelo obširna. Škoda, da ni omenjeno nobeno slovensko delo — razen Ušeničnikove Sociologije str. 354 — saj je ravno prof. Ahčinu slovenska socialna literatura najbolj poznana. Res je, da bi bila v sedanjih razmerah slovenska dela le malo dostopna, a za vse kraje in za vse čase to gotovo ne velja.

Glede posameznih vprašanj naj bo dovoljeno, da omenimo tu le nekaj stvari o družini. Pri namenu družine (str. 20) se bo najbrž ta ali oni začudil, kako da pisatelj omenja na prvem mestu oskrbo s telesnimi in duhovnimi dobrinami in na zadnjem mestu nalogo, da je družina osnovna celica družbe. Ali bi ne bilo obratno bolj prav? Freuda in njegovo

teorijo prof. Ahčin nekoliko preveč sumarično poda in zavrne (str. 30—32). Danes je znano, da ima Freudova psihoanaliza večji in pozitivnejši pomen kot je pred desetletji napravila vtis popularizacija njegovega panseksualizma. Pri obravnavanju zakona bi človek želel, da bi bila osebnost zakoncev in psihološka stran zakoncev in družine nekoliko bolj poudarjeni, kakor to vedno znova najdemo v novejši katoliški literaturi. Nekatera vprašanja o vzgoji ne spadajo naravnost v to poglavje, a morda jih pisatelj obravnava tu, ker drugje ne bo imel več prilike. Pri nasvetih za krščansko obnovo zakona bi bilo primerno omeniti starost, kajti statistike vedno znova kažejo, da gredo prezgodaj sklenjeni zakoni največkrat narazen. Večji poudarek okolja bi bil morda tudi na mestu. Pri družinskih poslih se prof. Ahčin je mimogrede dotakne velikega socialnega problema, ki postaja vedno ostrejši, da je namreč sploh zelo težko dobiti prave družinske posle. V zadnjem času posebno v Franciji dosti razpravljajo o socialnem in filozofskem ozadju tega pojava.

Pij XII. je nekoč dejal, da je družina veliki bolnik današnjega časa. Brez dvoma je to res in zato bo vsakdo, ki se zaveda svoje življenjske odgovornosti, z veseljem segel po tem v današnjih razmerah edinem in odličnem slovenskem delu o družini. — A. Šuštar.

PO KATOLIŠKEM SVETU

Naseljenci v Kanadi. Kanada je po zadnji svetovni vojni sprejela nad en milijon naseljencev. S tem se je od vseh dežel najbolj odzvala klicu sv. očeta svobodnim narodom, naj sprejmejo begunce iz dežel okraj železne zaves. Kanaščani se prav posebej trudijo, da bi naseljence bratsko sprejeli in jim pomagajo, da se v novih razmerah čimprej udomačijo. Cerkvene oblasti pri tem veliko pomagajo. Preteklo leto so priredili dvakrat dan naseljencev in se je po vseh cerkvah o tem pridigalo in so zbirali denar njim v pomoč.

Nič več razlik med rasami. Cerkev je v Indiji že leta 1936 strogo obsodila vsa-

ko zapostavljanje manj razvitih ras v deželi. Preteklo leto je prepovedala različno postopanje z različnimi rasami tudi državna oblast.

Svoboda za delavce. Nadškof v Milanu, mons. Montini, je imel nagovor na italijanske delavce, kjer je povdaril: „Biti kristjan pomeni biti svoboden, svoboden suženjstva, prost lakote in strahu, in vi (delavci) imate pravico do te svobode.“

Duhovniki-delavci. Ko so leta 1954 duhovniki, ki so v Franciji delali v tovarnah, morali sprejeti nove predpise sv. stolice, so ostali od teh izvzeti duhovniki, ki pripadajo kongregaciji „Petits Frères de Jésus“. Ustanovitelj te

kongregacije je znani duhovnik Voillau-me, ki je eden najbolj čitanih duhovnih pisateljev v današnjem svetu. Sedaj so se morali podrediti novi odredbi Cerkve tudi člani te kongregacije. Ne imenujejo se več duhovniki-delavci, ampak „duhovniki misijona med delavci“.

Izpreobrajenja v Angliji. Pred kratkim je prestopil v katoliško Cerkve Walton Hannah, eden najbolj vplivnih članov anglikanske cerkve. Malo pred njim so prestopili trije drugi duhovniki in tje pričakovati, da bodo ti zgledi potegnili za seboj še več klerikov anglikanske cerkve.

Argentina. V Argentini so po zadnji revoluciji delavci zelo zasovražili duhovnike. So prepričani, da so duhovniki bistveno pripomogli uspehu revolucije, ki je vrgla peronistični režim, ki je delavcem priboril veliko pravic. Duhovnik se skoraj ne sme pojaviti v delavskih naseljih v duhovniški obleki. Takoj letijo nanj od vseh strani psovke.

Duhovniška obleka. Zaradi izrednih razmer smo smeli duhovniki v Argentini od junija 1955 naprej hoditi v civilni obleki. Od začetka novega leta naprej, ko je napetost v deželi že nekoliko pomehčala, pa škofje zopet zahtevajo nošnjo talarja. V Buenos Airesu je nastalo med duhovniki močno gibanje za olajšave glede nošnje duhovniške obleke in tje velika večina podpisala prošnjo, da bi cerkvena oblast izven liturgičnih opravil dovolila duhovnikom nošnjo suknjiča, kakor je to v navadi v Severni Ameriki. Prošnjo so poslali kardinalu v Buenos Airesu in apostolskemu nunciju.

Duhovniki nismo proti delavcem. Zaradi nerazpoloženja, ki je v Argentini po revoluciji nastalo med delavstvom proti duhovnikom, so duhovniki v Córdoba naslovili na delavce pismo, v katerem poudarjajo troje: Duhovniki nismo

povzročili revolucije. Duhovniki nismo proti delavcem. Duhovniki se ne mešamo v strankarsko politiko.

Duhovnik danes. V Franciji je mons. Duperray ustanovil Zvezo malih seme-niščnikov. Preteklo leto so romali v Lyon in Ars. Bilo jih je 1.900. Najprej jim je govoril laik Raoul Follereau. Povdaril je: „Sedemnajstkrat sem že prepotoval svet. Videl sem deset milijonov gobavcev. Končno sem odkril, da je hujša od gobavosti materialna revščina na svetu. 65% prebivalstva nima zadostne hrane. To je škandal, ki ga povzroča denar. Vi morate napovedati boj denarju in se boriti za medsebojno ljubezen. Ob toliki revščini na svetu katoličani ne smemo spati in ne smemo molčati.“

Mons. Duperray je v govoru naglasil sledeče: „Svet ima preveč tehnikov in premalo duhovnikov. Manjka duhovnikov in svetnikov... Predstavimo si svetega župnika arškega in pomislimo, da danes svet ne rabi duhovnikov velikih umskih zmognosti za prekrasitev sveta z evangelijem... 2. decembra 1805 je Napoleon zmagal pri Austerlitzu. Istega dne je ubog kmečki fant obiskal župnika v predmestju Lyona in ga prosil, da bi ga učil latinščine. Ta fant je bil bodoči arški župnik. Kateri od teh dogodkov je bil večjega pomena za svet?“

Vzhodna Nemčija. Komunistična oblast v Vzhodni Nemčiji je predpisala poseben obred za podelitev imena novorojenčkom in za sklenitev zakona. S tem hoče odpraviti obred sv. krsta in zakramenta sv. akona. Od 1. septembra preteklega leta dalje je po vseh šolah obvezen protiverski pouk.

Kitajska. Verska svoboda v komunistični Kitajski je tako okrnjena, da je položaj Cerkve v tej deželi skoraj popolnoma enak prvim letom krščanstva v

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali). — Uredniški odbor (dr. Ivan Ahčin, Rivadavia 234, Adrogué FNGR, prov. Buenos Aires, Argentina). — Uprava: Stanko Škrbe, Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Federico Grote, Montes de Oca 320, Buenos Aires, Argentina.

